

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

A hirdetés első sor egyeztet 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

Rövidítés első sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Készülődés a kormány bemutatkozására.
A megszokott bankár.
A Kölcsey-egyesület Mikszáth-ünnepe.
Az elszűrt fejtör.
Falu a városban.
Székháms képerkedő Aradon.
A gyilkos asszony.
György herceg botrány-krónikája.
A nők ellensége.

A polgármester fölolvás.

Arad, január 20.

Mondjuk ki mindjárt: nem az a hivatás, a melyet a polgármester reszsortjába valónak tekintünk. Nem is oly rég, arról tanácskoztak Aradon, hogy a polgármester tennivalóit csökkentse. Megszabadítsák a csipp-csupp akták aláírásától, a jelentéktelen ügyek előadójának meghallgatásától, sőt a kilincselők tömegének egy részétől is. Arról volt szó, hogy a polgármester mellé szerveznek egy aláíró és aktákat átnéző polgármestert, hogy az első annál nyugodtabban, annál több szabadsággal járjon utána a város nagy érdekeinek. S még hogy fölolvást kívánjanak tőle! Műfajt, amelyet őszintén senki se szeret, s amelyet vagy az előadó személye iránt való tekintetből, vagy a társadalmi állás kötelessége folytán, a legtöbbszór pedig a nemes érdeklődés és a finomabb műveltség affektálására szoktak meghallgatni.

És mégis, egy igen nagyon elfoglalt polgármester tartott fölolvást, s olyan témáról, amelyet a közönsége bizonyosan szívesen hallgatott. Temesvári lapokban olvassuk, hogy Telbisz Károly dr. polgármester fölolvást tartott, amelyen városa jövődjének kialakulását, fejlődése és terjeszkedése irányait, alapelveit ismertette. Maga a fölolvás igen kerek, nagy szeretettel megírt munka: ismertette Temesvár multját, kibontakozását s azokat az eszközöket és a módokat, amelyek a város szépüléséhez, fejlődéséhez vezetnek.

A közönség szórakoztatása céljából bizonyára nem kívánnák ennek a példának követését. Varjassy Lajos polgármester a szabályrendeletekben előírt kötelességein, a reszsortja keretein túl is annyit tesz a polgárság érdekében és a polgárság kedvére, hogy ezen felül őt az irodalmi működésre szorítani, a mihez különben szintén meg van a készsége, — tulzolt követelés lenne.

De a temesvári polgármester fölolvása nem is mint irodalmi műfaj keltette föl az érdeklődésünket. Figyelmet érdemel azonban azért, mert megtalálta a módját annak, a miről szintén szó esett itt: hogy a polgárságot szintén bevonják a városi közügyek iránt való érdeklődésbe, azok intézésébe. Nálunk egy meglehetősen zártkörű társaság előtt, s annak is egyre fogyó érdeklődése

mellett örlik le ezeket az ügyeket. A tanács meg a törvényhatóság között. Ezen túl, az adózó polgárokkal nem érintkezik se az adminisztráció, se pedig a törvényhatóság. A városatyák részéről kissé furcsa is lenne, ha beszámoló-féléket tartanának, vagy megépén, hogy a kerületük népét egy-egy fontosabb ügyben véleménynyilvánításra kérnék föl. Ilyesmire volt szó a halvaszületett városi pártnak több ízben megkezdett tervezésénél; olyan tanácskozások állandó szervezéséről, a melyeken a törvényhatósági bizottság tagjain kívül is bármely érdeklődő részt vehet s elmondja véleményét, tolmácsolja a közhangulatot a város páratlan szerdái döntésre kerülő fontosabb érdekek felől. Ez azonban nem történik; a közönség a közgyűlés ügyeivel nem foglalkozik s talán ez az oka, hogy közömbösen, sőt bizalmatlansággal viseltetik a törvényhatóság működése iránt. „Vélünk”, szokták mondani a polgárok „csak olyankor törődnek, amikor városatyaválasztás van. Máskor nem vesznek észre.”

A temesvári polgármester fölolvása érdekes módja, vonzó formája annak, hogy a városi közigazgatás feje a polgársággal közvetlen érintkezésbe kerüljön, s szinte családias szeretettel közölje velük, s beszélje meg a város nagy ügyeit, terveit, vágyait, sőt ábrándjait. Nem mondjuk, hogy Varjassy Lajos szösze-

Haza.

Irta: Szentimrei Márta.

A Soltészok kis hattornyú kastélya köré lassankint sok nép gyülekezett.

Hisz igaz, máskor is akadt arra mindig utja a falubeli lakosoknak. Ki az iroda előtt csiszolta meg illemtudóan a csizmáját s bekocogtatott a gazdához egy kis tanácsért vagy vetőmagért, — ki a konyha felé került a jóságos „Tekintetes Asszonyhoz”, aki egész nap nyitogathatta a kamra-ajtót, olyan sokan keresték meg. A szegények egy kis lisztért, zsirért, ócska ruháért. A gazdagabbak is egy kis betegnek való „uri” ételért, befőtt gyümölcsért, házi orvosságért, ami ne engedje pusztulni a beteget, míg a doktor megérkezik a szomszéd mezővárosból.

Hát nem is az volt a szokatlan, hogy sok ember járt-kelt a kert gondosan ápolott utain, hanem hogy hétköznapi mind ünneplő ruhában, bánatos arccal jöttek.

Pedig a portán nem lengett gyászos lobogó. De a kémény nem füstölt s a folyosó nagy vasajtaja, amint kitárult, látszott, hogy a szobák teljesen üresek. Egyszerre négyes fogat — négy tüzes, almás-deres csikó kanyarodott egy nagy fekete kékselyem-bélésű hintóval a ház elé. Ugyanabban a pillanatban megjelent a küszöbön a Soltész-család. Az apa magas, nyulánk, dereshajú férfi. Az anya kicsiny, finomvonású hölgy, kinek lilomfehér arcáról feltárazhatatlanul peregték le a sűrű könnyek. És egy bárszörnyű, riadt tekintetű tizenkétéves fiúcska.

Feültek a hintóba, lassan, mintha lábukat nem akarná elereszteni a föld.

Egy hatalmas bernátheági kutya, melyet a kamrába zártak, bezulta talpával az egyik ablakot, kidugta az üvegszilánkok közt megvérezett fejét s keservesen vonított. A máskor vágatva induló négy tüzes csikó most lassan lepkedve ment, akár csak gyászmenetben. Mert a fogatot körülzárt a falu népének impozáns tömege. A férfiak lassan, lehajtott, földetlen fővel lépkedtek, az asszonyfélék hangos sirással kísérték a szomszéd határig a költözködő családot.

A határkőnél megállította Soltész a fogatot, felemelkedett s bár arca holt-halvány volt, erős, rezgéstelen hangon szólott így:

— Térjete vissza, most már térjete vissza én kedves barátaim! Köszönöm hűségteket! Bár ez bucsuzásunkat még keserűbbé teszi. Ti tudjátok, hogy önhibámon kívül elemi csapások juttattak tönkre. Nem viszek magammal csak néhány forintot — igaz, hogy adósságot meg nem hagyok egyetlen krajcárt se. Ez lesz vigasztalásom a reám váró nehéz napokban s a ti ragaszkodásotok édes emléke. Isten áldjon meg mindnyájatekat!

Mélyen levette kalapját. Némán állottak mind a férfiak. Egyszerre hirtelen az aratógárda, nagy, szalmas ember, ki közvetlen a hintó mellett állt, magasra emelte a kocsiban ülő fiúcskát.

— Nagy az Isten, jó az Isten! Ne busuljon a tekintetes ur, visszaveszi az Antal urfi ha magad, a kilencesi birtokot!

Ez a jóslat kísérté át Soltész Antalt, mint bűvés csilingelés, a gyermekkor elsüllyedt paradicsomából az életbe. Már mint kis gimnazista, keményen dolgozott. De a leckeadás ezer megaláztatása közt is könnyű, vidám maradt kedélye. „Hisz minden másképp lesz, ha birtokunkat visszavásárolom” gondolta önértzetesen. S mikor az apa meghalt, a nélkül, hogy övéi sorsán javíthatott volna, az ifju izzó ajkai erőszakos aszerattal szívták fel édes anyjának arcáról a nehéz könyvseppet.

— Ne sirj! Ne tedd egészségedet tönkre! Nem akarom, nem engedem. Neked élned kell, meg kell érned, mikor a birtokunkat visszaveszem!

Csak hogy nem igaz ám az a mondás, hogy a mit erősen hiszünk, az teljesül.

Szegény asszony még azt se érte meg, hogy fia önerejéből bármily szerény otthon teremthessen neki. Antal nem boldogult az éleiben. Mert az, hogy valaki művelt, munkás, becsületes, az csak nem jogom a boldogulásra. Szelleme repülni szeretett volna. No igen, a legtöbb fiatalember gondol ilyesmire, de hát azért veszi körül a szegénység vaskalatkája, hogy leszoktassa az ilyen bolondságokról. Az emberek világa nem a madaraké. A madarak közül a legerősebb repül legmagasabbra; az emberek közül az, kinek pénz és összeköttetések a legnagyobb súlyt kölcsönzik.

Antal is sokszor zuzta magát törekvései közt össze, annyiszor bukott a magasból véres fővel alá, míg megtanult szépen meghajolni,

rint utánozza ezt a példát. De akkor, a midőn mi is nagy tervekkel, nagy városfejlesztő programmal, magasra törő szándékokkal vagyunk megrakodva, nagyon kíváncsiaknak tartanók, ha ezekre a város egész közönségének érdeklődését, szeretetét meg lehetne szerezni. S úgy képzeljük, hogy a polgármesternek is, ily hatalmas munkaprogramra gyűrközvén, könnyebb, lelkesebb lehetne a munkája, ha azt nemcsak a törvényhatóságnak bágyadt érdeklődése, hanem a tervekbe kellően beavatott, mindenről fölvilágosított, öntudatos és nevelt közönség figyelme kísérné.

A sajtóiroda főnöke szabadságon. Abrányi Kornél miniszteri tanácsos, a koalíciós kormány sajtóirodai főnöke egy évre szabad árgoltatta magát és ezt a szabadságot még Wekerle miniszterelnök engedélyezte.

Bucsuó miniszterek. A helyéről távozó kormány tagjai épen úgy, mint annak idején miniszterekké történt kinevezetésüket, most felmentésüket is bejelentik a törvényhatóságoknak. Apponyi Albert gróf és Darányi Ignác bucusú leiratai most érkeztek meg a városhoz. Apponyi a következőképp írt:

Ő császári és apostoli királyi felsége f. évi január 17-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával magyar vallás- és közoktatásügyi miniszteri állásomról való lemondásomat legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

Midőn erről a közönséget tudomás végett értesítem, felhasználom az alkalmat, hogy őszinte szívből köszönetet mondjak azért az odaadó támogatásért, melyben engem közoktatási kormányzásokom egész ideje alatt szíves volt részesíteni.

Apponyi.

Darányi ezt a leiratot küldötte:

Ő császári és apostoli királyi felsége f. évi január hó 17-én kelt legfelső kéziratával a m. kir. földmívelésügyi miniszterium vezetésétől saját kérelmemre legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

mint segédjegyző, egy dombok közé rejtett kis oláh faluban.

Család nélkül, megfosztva minden szellemi élvezettől, csekély fizetés miatt megfosztva az otthonalapítás reményétől, mely után a harminkekétéves férfi már hatalmasan vágyott és üres lélekkel vegetált napról-napra. Reggeli ébredésekor gyakran azt hitte, hogy le fog rokkadni a rakóvetkező nap örömtelen egyformasága alatt.

Ilyen lelkiállapotban vette kezébe nemrég a Hivatalos Közlönyt. S alig nézett szórakozottan bele, arra figyelt, szeme felragyogott. A száraz sorok közül újra hallotta azt a bűvös hívogató csilingelést az elsüllyedt paradicsomból, mely már évek óta elnémult lelkében.

Kilences falu jegyzőt keres...

Izgatottan járt fel a alá kicsiny földes szobájában. Ha lehetne... ha lehetne... De hát mért ne lehetne az, hogy jegyzőjeül választaná az a nép, melynek minden földmivese több szívének a világ legnagyobb uránál. Ha lidérfény volt is, amely ifjúságát beragyogta, mert ő nem térhet falujába vissza, mint birtokos, hát visszatér, mint a falu pennája. Nem halmozhatja el őket jótéteményekkel, de dolgozhat a javukon... a talán abban sincs szégyen, hogy tőlük kér jótéteményt: darabka biztos kenyeret, melyet szerető hűvek és kefére törhessen.

Mind erősebb, erősebb lett a csilingelés lelkében: haza, haza! És megkapta a vágy, melynél sorvasztóbb nincs. Haza, haza, csilingelt mindig, míg szülőföldén találta a hűvösödő ősz reggel.

Midőn a tárcavezetésétől megválok, őszinte köszönetemet fejezem ki a t. törvényhatóságnak azon mindenkor tapasztalt készséges támogatásért, melylyel a vezetésemre bízott nagy érdekeket előmozdítani szíves volt. Tisztelettel kérem, hogy engem jó emlékeztükben megtartani méltóztassanak.

Darányi.

A tárcás a februári közgyűlésnek mutatja be a leiratokat.

Készülődés a kormány bemutatkozására.

Bizalmatlansági szavazat Khuen ellen.

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, január 20.

A képviselőház pártjai erősen készülődnek a Khuen-Héderváry-kormány hétfői bemutatkozására. Ma már előzetes tanácskozások voltak valami közös eljárásra, holnap pedig a Justh-párt, Kossuth párt és a balpárt határozza a kormány fogadásáról. Justhék a kabinet bemutatkozása után azonnal bizalmatlanságot akarnak szavazni és valószínű, hogy ehhez az indítványhoz a Kossuth-párt is hozzájárul. Nagyon bizonytalan még az alkotmánypárt álláspontja, de érdekes, hogy Khuen gróf ma délután hosszan tárgyalta Andrássy Gyulával és a kétpolitikus közt hír szerint már közeledés is jött létre. Ezt már a 67-es koncentráció előjelének tekintik és valószínű, hogy ezért jelentette ki, ma Justh Gyula, hogy a szombatra összehívott pártközi konferenciára nem fog elmenni.

Különböző hírek terjedtek el ma a kabinet még üresedésben levő állásainak betöltéséről is. Ezekről a hírekről, valamint a mai nap politikai tanácskozásairól itt következik tudósításunk:

A miniszterelnök tanácskozásai.

Khuen-Héderváry Károly gróf ma reggel fogadta Harkányi Andor báró főrendiházi tag látogatását. Azután Láng Lajos belső titkos tanácsoshoz ment reggelire. Majd a miniszterelnöki palotába hajtatott, ahol hivatalos ügyek elintézésével foglalkozott.

Mintegy Khuen-Héderváry grófnak a pártvezérekkel tervezett konferenciája nem jött létre, a miniszterelnök egyenként látogatja meg a pártvezéreket, hogy velük kormány-programját közölje.

Mint a „Bud. Tud.” értesül, Rauch Pál báró horvát bán holnap reggel Budapestre érkezik, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknél jelentést tegyen. A miniszterelnök a horvát kérdésekre vonatkozólag Rauch Pál báróval konferálni fog. Ugyiszintén Vickenburg István gróf fiumei kormányzóhelyettes is Budapestre érkezik holnap, hogy az új kormányelnöknek jelentést tegyen.

A kormány új tagjai.

Politikai körökben ma híre járt annak, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Wickenburg Márk grófnak ajánlotta fel a kereskedelmi államtitkárságot. Más hírek szerint erre az állásra Csátary Frigyes udvari tanácsos, a Dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatója van kizemelve.

Félhivatalosan megcáfolják ama hírt, hogy a király személye körüli miniszter Jankovich László grófot nevezik ki.

Egy estilap jelentése szerint Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök a miniszterelnökség államtitkári állását Jeszenszky Sándornak ajánlotta fel.

Éjjel jelenti fővárosi tudósítók: Az eddig betöltetlen miniszteri tárcák továbbra is így maradnak és a vallás- és közoktatásügyi tárcá egyelőre szintén Székely Ferenc igazságügy-miniszter kezében marad.

A Ház elcsapolása.

A ma kiadott félhivatalos jelentés szerint a kormány a hétfői ülésen mindjárt öt törvényjavaslatot szándékozik a Ház elé terjeszteni. A parlamenti pártok azonban — úgy hírlik —

kezében fehérbabos kék kendőben valamit lóbáztak.

— Antal urfi, galambom! Ugy-e, nem tudja ki vagyok? Pedig ugyan szerette a Julcsa néni főztjét, mikor maguknál szolgáltam. Tudja-e még, hogy szerette a pogácsa almát? Hoztam! Vegye el jó szívvél. A csemetéjét a tekintetes asszony adta nekem, áldja meg az Isten haló porában is...

Reszkető kezéből kínálta a nagy piros pogácsa almákat.

Antal megragadta a ráncos barna kezét. Nem restelte megcsókolni az egykori cseléd kezét.

En meg Gelei Sándor volnék, szolt egy javakorbéli ember, nekitámaszkodva a tornácoszlepnak.

— Hej, tudja-e kigyelmed, mikor egyszer kijött utánam a rozsföldre, ott ott kapott bennünket a nagy ézengés? Magas volt a vetés, hullámozott a szélben, kigyelmed szédült, a rozsa közt el elbukott. Utoljára is a karomra vettem, úgy vittem a kastélyig.

— Az Isten áldja meg érte, Sándor bátyám!

Jött a bíró is.

— Isten hozta falunkban a tekintetes urat! — Magam is erre igyekeztem, Jóska. Mért szólítasz olyan idegenül? Hát nem jó pajtásod voltam-e neked?

— Az volt mindnyájunknak, — szolt a bíróval jött három esküdt egyezzerre. Aztán az egyik folytatta:

— Jó volt, akár csak az édesapja. Bűtmenyt hozott nekünk az iskolába a elosztotta.

Kis faluban rögtön feltűnik az idegen, kivált vasárnap reggel, mikor templomba lépett a nép. Hogyne látták volna hát meg Soltész Antalt, ki épen a lelkész-lak felé tartott. A tiszteletes ur épen a tornácra adott valami utasítást az egyházfinak. Egy vénasszony, ki ép bekandikált a kerítés rácsai közt, meglátta, hogy a lelkész magához ölelte az idegen urat s homlokukon csókolta. Lehet, hogy apjához is hasonlított. Ki mondta ki először nevét, nem tudni. Elég, hogy mikor Antal harmadik rangozáskor végighaladt a templombhajón, mozgás támadt a karban s a padsorokban ülők előrehajoltak.

Antal szíve megtelt csordultig bánatos örömmel. Megismertek hát! Meg. Pedig azok a reszkető fejű öreges ott szemben erős, munkabíró férfiak voltak, mikor elment. Nál a bíró meg, ki lezéken lépked az előjáró-ág élén, iskolatársa volt, a vásott Pécsei Jóska.

Persze, hogy megismerték. Nemsokára még jobban megbizonyosodott felőle, mikor templom után künn cigarettázott a tiszteletes urral a térs udvaron.

Nyílt a kapu. Reszkető kézzel csapott markába az öreg kúrator, ki még Antal gyerekkora óta tölti be ezt a szép hivalt.

— Csakhogy megjött az urfi! Hej, restellem, hogy még most sincs orgonánk. Az ura atyja adta az első százast az orgonaaalpra. Csakhogy húsz év óta elhalt a pénz háromszor annyira.

Nem felelhetett Antal, mert feketekendő, fényes szemű anyóka jött típegő léptekkel. A

nem akarnak a Khuen-Héderváry-kormányral dolgozni, melynek a képviselőházban egy embere sincs. Még abba se mentek bele a pártvezérek, hogy a miniszterelnökkel a Ház munkarendje dolgában együttesen értekezzenek.

Ilyen körülmények között valószínű, hogy a képviselőházat talán már hétfőn királyi kéziratral elnapolják. Azután pedig feloszlítás és új választás következik. Ugy beszélnek, hogy az új kormány ezt már eleve így tervezte, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy a kormány párt nélkül egy napig se állhat meg a parlamentben. Khuen-Héderváry azzal vállalta a kormányt, hogy a királytól felhatalmazást kap a Ház feloszlítására. Erre annál is inkább szükség van, mert új pártot akar alakítani a 67-es elemek koncentrációjára. Az új pártnak hír szerint, reformpárt lesz a neve. A reformpárt magvát a régi szabadelvűpárt fogja képezni, melynek keretei igen sok vármegyében még ma is érintetlenül fennállanak.

A választásokat április végére, vagy május elejére tervezik.

Egy beavatott politikust, aki részt vett a felirati bizottság mai ülésén, megkérdezte egy újságíró, hogy milyen helyzet áll elő abban az esetben, ha a Ház többsége a feliratot megszavazza.

— Ez az eset — ugymond a képviselő — nem fog bekövetkezni, mert a javaslat nem fog a képviselőházban tárgyalás alá kerülni. Mielőtt a javaslatot tárgyalnák, a Házat királyi kéziratral el fogják napolni és azután feloszlítják.

— Azt tetszik gondolni, — kérdezte az újságíró — hogy Khuen gróf rendelkezésére fognak állni olyan eszközök, melyekkel belemehet egy választásba?

— Khuen mindenesetre kapni fog pénzt olyan forrásokból, melyek megnyílnak neki minden olyan pillanatban, mihelyt dolgozni kezd.

Közelítés Khuen és Andrássy között.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután másfél óráig tanácskozott Andrássy Gyula gróffal, mint az alkotmánypárt vezérével. A miniszterelnök Andrássyt teljesen beavatta terveibe és ismertette program-

ját. Ezen a tanácskozáson természetesen az alkotmánypárt és a Nemzeti Társaskör egyesüléséről volt szó. Az ez iránt megkezdett tanácskozásokat a két politikus még nem fejezte be, azonban mindkét oldalról hajlandóság mutatkozott a terv keresztülvitelére.

Héderváry holnap Kossuth Ferencel, Justh Gyulával és Zichy Aladárral fog tárgyalni és ismertetni a pártvezérekkel a kormány programját.

A pártok magatartása.

A parlamenti pártok kiküldöttai szombaton közös értekezletet tartanak a Házban, hogy a kormánnyal szemben való egyöntetű eljárásban megállapodjanak. Nem bizonyos, hogy ebben az értekezletben valamennyi párt egységes megállapodásra jutna, de bizonyosan közös akcióban egyeznek meg a Ház negyvennyelcias alapon álló pártjai: a Kossuth-párt, a függetlenségi párt és a balpárt.

A képviselőház elnökénél, Gál Sándornál ma délelőtt szűkebbkörű konferencia volt, melyen az egyes parlamenti pártok képviselőitében Szentiványi Árpád, Rátkay László, Justh Gyula és Farkasházy Zsigmond jelentek meg és a melyen a pártközi konferenciát készítették elő.

A szombati konferencián a következők vesznek részt: a Kossuth-párt részéről Kossuth Ferenc, Apponyi Albert, Tóth János és Bethlen István gróf; a Justh-párt részéről: Justh Gyula, Batthyány Tivadar és Holló Lajos; az alkotmánypárt részéről: Andrássy Gyula gróf, Széll Kálmán és Nagy Ferenc; a néppárt részéről: Zichy Aladár gróf és Molnár János; a többi pártok, illetve pártonkívüliek részéről: Szappanos István, Babocsay Sándor, Csépany Géza, Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő, Medakovics Bogdán, Mihályi Tivadar, Bánffy Dezső és Eötvös Károly.

A képviselőház felirati bizottsága ma délután Rátkay László elnöke alatt ülésezett. Véglegesen megállapították az önálló bank ügyében a királyhoz intézendő felirati javaslat szövegét.

Bizalmatlansági indítvány a kormány ellen.

A pártkörökben ma este igen élénk politikai tanácskozások voltak. A függetlenségi és 48-as párt tulnyomó része azon az állásponton volt, hogy Khuen programját meg kell ugyan hallgatni, de ezután rögtön bizalmatlansági indítványt kell a kormány ellen benyújtani és az indítványt rövid vita után szavazás alá bocsátani.

Justh Gyula kijelentette hívei előtt, hogy a mi a két függetlenségi párt közti fuziót illeti, arról most beszélni sem kell, mert ha szükség lesz rá, magától is létrejön. Justh azt is kijelentette, hogy hallomása szerint a Kossuth-pártban hajlandóság van arra, hogy Apponyi kívánságára az indemnitást Khuennek megadják azzal a megjegyzéssel, hogy a párt bizalmatlan a kormány iránt. Több képviselő ez iránt telefonon kérdést intézett a Kossuth-párt-hoz, ahol azonban kijelentették, hogy erről szó sem volt.

Ezután a három függetlenségi párt holnapi értekezlete került szóba. Justh Gyula kijelentette, hogy ezen az értekezleten azt fogja indítványozni: a függetlenségi pártok hallgassák meg Khuen programját, de azonnal heves módon foglaljanak állást ellene, indítványozzanak bizalmatlansági szavazatot és a javaslatot még ugyanazon ülésen emeljék határozattá. Végül azt is kijelentette Justh, hogy a szombati pártközi konferencián nem hajlandó részt venni, mert ezzel is egyszersmindenkorra tudomásul akarja adni, hogy pártja részéről 67-es pártokkal való egyöntetű eljárásról többé szó sem lehet.

Beszéltek még ezután a pártkörökben az új választások eshetőségeiről. Néhány képviselő azt a megjegyzést tette, hogy fel kell világosítani a választókat, hogy csak fogadják el a pénzt a kormány jelöltjétől, de ez nem kötelezi őket, hogy rá is szavazzanak a jelöltre.

Tisza István zászlót bont.

A Khuen-kormány tudvalevően hétfőn délután mutatkozik be a főrendiházban. Ebből az alkalomból Tisza István gróf, aki szombaton érkezik Gesztről Budapestre, szintén fel fog

De mi is szerettük, vezérnek választottuk, soha keményen meg nem dobtuk a labdával.

Császár András a faluvégről édesanyját tudakolta, azt emlegette.

— Soh' se lett volna belőlem ember nélküle. Beleszaladt a kasza lábomba, oszt elvéreztem volna, míg a doktorért küldtek. A tekintetes asszony maga szaladt ki a rétre hozzám az árnyikás üveggel.

Lassanként egész kis gyülekezet támadt a parókia udvarán.

Utolsónak jött az arató gazda a kalapját forgatva csendes köszöntéssel megállt Antal előtt.

— Itthon van hát urfi! Csakhogy meggyűt végre... Antal a meggörnyedt ősz ember vállára borult.

— Megjöttem, Imre bácsi! Hisz maga jósolta ez előtt husz évvel, hogy visszatérek én még ide.

Imre bácsi szétnézett a többiekre, aztán komolyan bólintgatott.

— Megmondtam. Ugye megmondtam? Nagyon jól tette, hogy hazajött. Vártuk mindig. Mióta ura atyja elköltözött, nagyot fordult a világ itt. Bezzeg, akkor nem kellett az uraságnak csendőrséget hinni a részeléshez, mint most. Most csak nyuzzák a szegény embert. Nem is fontunk azóta arató koszorút. De jövő esztendőre megint viszünk az urfi feleségének a kastélyba.

— Ne feledkezzék meg rólunk, sugta a töpörödött anyóka. Az ura atyja mindig juttatott én emberemnek egy kis kukorica-földet.

Antal szíve erősen megdobbant. A torkát fojtogatta valami a nem ismert saját hangjára, mikor megszólalt, oly érdeken, tompán szakadt ajkáról a szó.

— Jó emberek! Ugy látom, itt létemet illetőleg tévedésben vannak. Nem hoztam én vagyont, amivel apám örökét visszaváltam. Még szegényebb vagyok, mint mikor távoztam. Akkor volt apám, anyám, most nincs senkim se. Adni nem adhatok semmit — kérni jöttem! Itt szeretném megkeresni kenyeremet, hol apám emléke lelkesít munkára, hol munkám jutalma földieim szeretete lehet. Az ürességbe juto t jegyzői állásra pályázom. Igérem és fogadom, hogy javukra méltán fogom azt betölteni. Sorsom kezükbe van letéve. Tegyek lehetővé, hogy körükben éljek. Hadd haljak meg itt, ahol születtem.

Talán ezek a bánatos szavak okozták, hogy megdöbbent az egész gyülekezet? Azért komorodtak úgy el a nyájasságtól sugárzó arcok?

Elég az hozzá, hogy azután nagyon akadózott a beszélgetés. Mind jöttek, egymásután adták kézbe a kapukilincset.

— Isten áldja meg! Isten áldja meg!

Nehéz, csikorgó léptekkel távoztak. Künn megint cseportba verődtek össze, az arató gazda körül.

— Hát nem veszi vissza a birtokot... hát nem...

— Kicsire tudott haladni, husz esztendő alatt! — szólt Penesi, a bíró.

— A falu javát akarja keresni, oszt a

maga javát se tudta, téditotta az egyik esküdt...

De Soltész Antal lelke telt volt esordultig halával földijeiről, kik egyszerű, becsületes szívük melegével vették körül őt, ki idegenbe szakadt, kik oly kegyelettel őrizték elhunyt szülői emlékét. Remény sugározta be arcát, úgy diadalát természetesen bizonyosra vette.

— Nemsokára újra látjuk egymást! Oly boldogan mondta ezt a tiszteletesnek, amikor utoljára szorította meg a kezét.

Az hosszan, hosszan nézett egykori kedvence tanítványa után, mint szoktunk az után, akiről alig reméljük, hogy viszontlássuk valaha.

Két hét múlva Juon, az elhagyott levélhordó egy kilencesi levelet nyújtott át Antalnak. Mig izgatottan felbontotta, egyre csillingelt lelkében az elveszett paradicsom tündérsengelyűje: haza—haza—haza...

Azután sápadtság borította el arcát. Nem ő lett a jegyző, hanem Koppányi Gábor. Az apja füredi mészáros a ezer hold földje van a kilencesi határban.

Antal fölállt a az ablakhoz lépett. Kibámult a sötétségbe, melyből a dombok fölött vérvörös hideg fény nyel emelkedett fel a hold. Férfiasan elnyomta fájdalmát, csak agyán cikázott át a gondolat: Miért is akartam én haza menni. Eddig csak élni, most már meghalni sem vágyom sehol...

S az elveszett paradicsom hívogató tündérsengelyűje bánatos lelkében örökre elnémult.

szólalni a főrendiházban. Tízbe ebben a beszé-
dében fogja kifejteni az új párt programját,
amely nemzeti, progresszív és hatvanhetes ala-
pon kívánja egyesíteni mindazokat, akik a bé-
kés haladás érdekében munkálkodni akarnak.
Az új párt, amelynek elnevezése fölött még nem
döntöttek véglegesen, a jövő héten alakul meg.
A megalakulásnak az lesz a formája, hogy a
Nemzeti Társaskör egy rendkívüli közgyűlésen
feloszlik és ugyanakkor megalakul az új párt,
amelynek elnöke gyanánt Tízbe István grófot,
vagy Csáky Albin grófot emlegetik.

Wekerle utolsó bucsuja.

Wekerle Sándor dr., aki a pénzügyminis-
terium vezetésével volt megbízva, a pénzügy-
miniszerium tisztviselői karához megle-
hangú bucsulevelet intézett. A levél így szól:

„Ő császári és apostoli királyi felsége
Bécsben, folyó hó 17-én kelt legfelsőbb elhatá-
rozásával engem a magyar királyi pénzügyminis-
terium vezetésétől saját kérelmemre legke-
gyelmesebben felmenteni méltóztatott. Távozá-
som alkalmából, amidőn a pénzügyminisze-
rium tisztikarától bucsut veszek, hálással em-
lékszem meg munkatársaimról, akik szakava-
tott, buzgó s nem egyszer önfeláldozó támoga-
tásukkal miniszteri működésem nehéz feladatait
súlyos viszonyok között is megkönnyítették.
Összintén szívvel köszönöm a tisztikarnak ezt az
odaadó támogatást és kérem, tartson meg a
pénzügyi közigazgatás vezetésétől történt vis-
szalépésem után is szíves emlékezetében.

Budapest, 1910. január 19.

Wekerle.

Wekerle Sándor és Sztéryi József ma
délelőtt személyesen bucsúztak el Gál Sándor-
tól, a Ház elnökétől.

Az elsült fegyver.

Baleset egy aradi borbélyüzletben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

Ma délelőtt tizenegy óra tájban a Pécskai-
uton levő egyik borbélyüzletből revolverlövés
saja hallatszott ki, amelyet jajveszékeltés, si-
koltás és lármák követett. A népes utról az üz-
letbe hatoltak a járőrök, akik a borotváló-
széken, eszméletlenül állapotban találták Kocsis
Antalt, az arad-ceanádi vasutak fékezőjét. Az
üzlet tulajdonosa, Markovics Dénes borbély,
kezeit tördelve, jajveszékelt.

— Megölttem ezt az ártatlan embert —
hajtogatta siránkozva és annyira meg volt
ijedve, hogy a történetekről nem is tudott be-
számolni.

Valaki végre kocsit hozott a vasuti álló-
márról, abba betöltötték az eszméletlenül sebe-
sültet és Lehel utca 1. számú lakására vitték.

Markovics nagynehezen lecsillapodott. El-
mondotta, hogy bejött az üzletbe Kocsis Antal
fékező, aki állandó vendég és leült az ajtótól
számítva a második székre.

— Én bementem — ugymond — a vé-
kony deszkafal által elválasztott szobába, ahol
az asztalon megpillantottam segédem revolve-
rét. Felvettem és kinyitottam a zárt és csak
arra emlékszem, hogy a lövés hangját nyom-
ban követte Kocsis feljajdulása. A fegyver el-
sült a kezemben és a fékező jobb oldali áll-
kapcsába hatolt a golyó. Szerencsére a segéd
a balracon dolgozott, különben azt is érte volna
a lövés. Én soha még csak egy rossz szót sem
váltottam Kocsissal, közelebből nem ismerem.

A vasuti rendőri kirendeltség telefon jelen-
tésére Vidéky Gusztáv ügyeletes rendőrtisztvi-
selő és Hecht Arnold dr. jelentek meg a hely-

színen, ahonnan azonban már a sérültet elszál-
litották. A lakására mentek a hatóság képviselői,
de mire ott megjelentek, Kocsis már a
kórházba ment, ahol sebeit bekötötték és elbo-
csátották. Állapota azonban délutánra rosszab-
bodott és sebészi beavatkozás vált szükségessé.
Mann Adolf dr. este hat órakor végezte az
operációt, amely sikerült. Megállapította, hogy
a golyó a jobb állkapcsoson át hatolt be és a
csontból egy centiméter nagyságú darabot le-
tört és ezzel együtt megakadt a húsbán. A go-
lyó és a csont darab eltávolítása után a sebe-
sült állapota javult.

A rendőrség megindította a nyomozást an-
nak megállapítására, vajjon véletlenül történt-e
a súlyos testi sértés.

Falu a városban.

Új telep Budapesten.

(Fővárosi munkatársunktól.) Kint az Üllői-
ut végén, Budapesten néhány hónap alatt egy kis
faluk épült, magyar falu részben, másrészen álom-
faluk. A házak rácsos pitvarajtóval, kicsi ambu-
sus, házfélgégen padlástfeljáróval, galambduccal, úgy
tűnnek elő, mint a magyar falvak házai — de
mégis nem Sárkeresztúron, vagy Bihar-Éradony-
ban, hanem — a mesék könyveiben. A hogyan ott
rajzolják, a színes képeskönyvekben, a vakolat-
foltek helyett egy-egy barna-piros majolika be-
rakással.

Bározy István polgármester programjának
egy része valósult meg, a városi munkásházak te-
lepe. Kétszázhusz lakás van készen, öt hat lakás
egy házban s építés alatt van még száztizenkettő,
meg a kisdudó és az iskola. Az Üllői-ut végé-
től jobbra, a vásártér egy részén alakult ki a te-
lep, a Mihalkovics-tér és a gróf Haller-utca között.
Nagyon ügyesen épültek a kis házak, nemcsak
csinosak és barátságosak, hanem praktikus beosz-
tásnak, mert minden lakás teljesen külön áll,
ugyanabban a házban az egyiknek nyugatra, a
másiknak keletre van a portáléja, úgy, hogy
egyik szomszéd semmit sem tud a másikról. Min-
den lakás mintha külön ház lenne. A házak kö-
zött pedig jókora térség van, szép nagy akácfa-
kai, a gyerekeknek pompás játszóhely s tavasztól
őszig kiülhet a család az ámbitusra, vagy a fa
alá; egyedül, csöndességben lesz. Az egész telep,
mint valami külön kis mesefalu a városban, sűrű
drótkerítéssel körülvéve és sövényt is ültetnek ta-
vaszszal, imitt-amott egy rácsos kapu, ki a külvá-
rosok nagyvilágába.

Hogy kint járok, már alkonyodik; falun ilyen-
kor csak befelé menő ember van, itt annyian jön-
nek, ahányan mennek. A templom tornya helyett
a gyárkémények integetnek. Járok a házak között,
világosság gyul ki némely ablakban. Megismerjük,
hol micsodás ember lakik. Az egyik ablakban
muskálli van, meg bazsilkon, ez nyilván falusi
ember s komolyan veszi, hogy falura költözött.
Benézek az ablakon, aztán bekopogtatok. Csak
annyiban tévedtem, hogy özvegy asszony, amíg
az ura élt, szellőné volt Vámos-Mikolán, „ott is
volt nekem az ablakomban még rezedá is, de hát
most bazsilkom illik az özvegyhez, baromfiárus
vagyok a központban.”

A legtöbb ablakon szatir fírháng van, vagy
éppen nagykendő-fírháng. Az a gyári munkás, ez a
napszámos munkás. Sok ablak sötét még, ha csak
ahol cseléd nincs. Mert még ilyen is van itt, kis
cseléd. Fogadott leány a leány részére, hogy a
bére pénzbe ne kerüljön és a hatóság részére az
adó miatt, cseléd a szomszédnak, meg a boltosok-
nak, hogy imponáljon.

Akad csipkefüggöny is az ablakban. Az egyi-
ken szép vastag cérna-horgolás, az ilyen helyen

az első kopogtatásra sietnek ajtót nyitni. Ne vár-
jon sokáig, aki kint vár, így gondolkoznak,
akik maguk már sokat vártak kint. Nyílt tekin-
tetű asszony jön előm, nem a ruháján, a hordá-
sán látszanak a jobb napok. A lakást szeretném
megnézni. Jó-e, nedves-e?

A lakások itt mind egyformák, az áruk is.
Jók is és nedvesek is. Gyorsan kellett beköltözni,
a mesélés is csak azutánra maradt. A kis ambu-
susról a konyha nyílik, jó tágas konyha, vízvezé-
tékkel, kis kamrával. A konyhából szép, elég tá-
gas két ablakos szoba. Az ambususról van külön
mellékhelyiség. Pince az nincs. De hát egész évre
az egész kis tuskulánium kétszáz korona, illetve
hetenkint négy korona. Akárhonnan a városban, pis-
kos bérházakban, konyha-szobás oduk kétszer
ennyibe kerülnek, igaz, hogy férgeztől együtt. És
még a házmester és a szomszédok, ami itt mind
nincsen. Áldják a polgármestert, ahány kis ház-
ban voltam, holott némelyikben a szó szoros értel-
mében csurog a víz a falon. Majd kiszárad, majd
jó lesz és mégis csak más az: külön, tiszta kis
házban lakni, csöndben, békeességben, ocsón.

Az özvegyasszonynak, a kivel beszélgetek,
három gyermeke van. A tizennyolc éves leány, ez
a családfentartó: nyolcovan koronát keres havonta,
a Sternberg-cégnél van alkalmazásban. A mellett a
függönyöket is ő horgolta. Két kisebbfiú van: az
egyik mulakatos, a másik nyomdai inas, ezek he-
tenkint három-három koronát hoznak haza. Végül
az asszony éjjel egy njsághoz jár hajtogatni, kap-
érte husz koronát. A gyerekek este haza jönnek,
szép sorban egymásután, aztán együtt meg-
vacsoráznak s mire lefeküsznek, az anya el-
megy az újsághoz. Ott alszik éjjel, akkor doleg-
hoz lát és reggel hazajön. A gyerekek már kel-
nek s mire mindenik elmondja az álmát s megint
a tegnapi vicceket, a kávé megfőtt, a gyerekek
elmennek s az anya fekszik le néhány órára. Öz-
vegyasszony rövidre szabja, ha valami álmódni
valója van, hogy az ebéd még megfőjön. Vasár-
nap, akkor más, akkor van szabad idő és mulat-
ság: ki lehet tervezni, hogy mit csinálnának, ha
pénzüik lenne. A leány, a családfentartó dolgos
kisasszony, még koncertre is elmene. Ilyen lakói
vannak Bározyfalvának.

És még más milyenek is. Amint kifelé hala-
dok a kis faluból, az egyik utcán sarkán, rendez,
hosszu, boltban vett csipkefüggöny állít meg. Di-
rekt a hosszu csipkefüggöny, talán karnis is van
belül. Ahogy benézek: egy fiatal asszony és négy-
gyönyörű gyermek. Egy még az ágyon pólában,
a másik már lent a maga kis trónusán s a két
nagyobb az asztalnál kávéval kanalizott. Az urnó-
egy kicsit zavarban van, de csakhamar helyet kínál
s beszélgetünk szép csöndesen:

— Bizony ide szorultunk, nem tudunk lakást
kapni hatszáz koronáért. Az uram tisztviselő s nem
képes a lakásbérét pótolni. Ide jöttünk, amíg jobb
lakásviszonyok lesznek, azalatt meg is takarítottuk
egy-kétszáz koronát.

— Meg van elégedve? Látom, jó emberek
lagnak itt.

— Igen, ez az. Higgye el, ezek az egyszerű
emberek olyan gyöngéd tapintatúak, udvariasak és
jómodorúak, amelyet csak a magukra hagyott em-
bereknél lehet tapasztalni.

— Nem is az emberek gorombák és rosszak,
hanem a körülményeik. És ezek a körülmények
körülvesszik az embereket, azért úgy látszik, mintha
az emberek lennének érdesek.

— Az bizonyos, hogy itt jól meg van min-
denki magában és szívesen tesz valamit a másik-
ért. Tegnap, hogy elmentem, bejött a szomszéd a
kicsire vigyázni. És ha nincs épen rántásra való-
uk, eljönnek hozzám, ha rántásra van szükségük.

Bározyfalván, a jó kis házakban, így adják
egymásnak kölcsönbe a gondjukat és a rántásu-
kat az emberek.

A Kölcsey-egyesület Mikszáth-ünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

A magyar írásművészet egyik legnagyobbjának, Mikszáth Kálmánnak negyvenéves írói jubileumát esendben, zajtalanul, de felemelő nagyszerűséggel ünneplik most szerte az országban. Minden városban, minden községben, ahol gyönyörködtek a nagy palóe elméjének sugaraiban, kigyuladtak az örömtüzek, amelyeknek lángja felmelegíti a szíveket.

Mikszáth Kálmán az ő osodás írói művészetével, nagy készségével, arany tollával immár negyven esztendeje szolgálja a magyar irodalmat. Író generációk pusztultak, író generációk jöttek, irodalmi irányok megsemmisültek és új irodalmi irányzatok keletkeztek azóta, de Mikszáth Kálmán a maga sajátosan samatos magyarságával, természetes művészetével, közvetlenségével, meglátó képességének bámulatos erejével, megmaradt az elsők között-elsőknek.

Az aradi Kölcsey-egyesület ma róttá le a tisztelet adóját a klasszikus erejű magyar íróval szemben. A városháza közgyűlési termében rendezett ünnepély méltán osatlakozott az ország más nagyvárosai által tartott ünnepélyekhez és kellő kifejezője volt annak a tiszteletnek, amelylyel Arad művelt közönsége az ilusztris író iránt viseltetik.

Maga Mikszáth nem jelent meg az ünnepélyen. Gyönyörű levélben mentette ki távollmaradását, egyben ígéretet tett, hogy — valószínűleg az ősz folyamán — a mikor kedvesebb lesz az időjárás, ellátogat Aradra. Az egyesület táviratilag üdvözölte Mikszáth Kálmánt az ünnepély alkalmából.

Már jóval öt óra előtt díszes közönség töltötte meg a városháza dísztermét, ahol az ünnepély lefolyt. A nagyobb részt hölgyekből álló publikum feszült érdeklődéssel várta a megnyitást.

(A megnyitó.)

Bevezetőül Varjassy Árpád mondott magas színvonalon álló, szépen átgondolt elnöki megnyitó beszédet, amelyben gyönyörű szavakkal méltatta Mikszáth érdemeit.

— A Kölcsey-egyesület — ugymond — nemcsak a mai felolvasásokkal ünnepli Mikszáth Kálmánt, de kifejezést ad tiszteletének azzal is, hogy irodalmi műveit terjesztani elsőrendű kötelességének tartja.

A tetszéssel fogadott beszéd után Tévan István tanítónövendék szavalt el hatásosan Farkas Ferencnek Mikszáth című szép költeményét.

(Faragó és Szudy előadása.)

A program egyik legérdekesebb száma következett most. Faragó Rezső emelkedett általános figyelem közepette szólásra és megkapó egyszerűséggel vezette be gyönyörű előadását, amelynek címe „Mikszáth kötetain keresztül.” Faragó, a töle megszokott ötletességgel, csillogó humorral, pompás karakterizálással szabad előadással kezdte meg tulajdonképeni felolvasását, amelyet ép úgy, mint a prelúdiumot, mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel hallgatott a közönség.

A Faragó felolvasása nyomán keletkezett taps lecsillapulása után Szudy Elemér tartott szívesen megírt, szép gondolatokban bővelkedő felolvasást, „A politikai jellemrajzok Mikszáth-járól.” A felolvasásból egy részt itt közlünk:

A Tíz-ára a magyar politikai rokorkó s annak a kornak a trabadurja, a csodás eszű, bölcs és kedves hangoló lantosa; Mikszáth

Kálmán. Mennyi szin, ötlet és pazar elméség ezekben az írásokban, amelyek azt az egész kort megleveníti és halhatatlanná teszi. Volt valami különös báj és szokatlan erő azokban az emberekben, akikről Mikszáth dalol. A szellem, a humor, a közvetlenség és az ironia, amely megszólal bennük, többnyire ugyan mindig és mindenütt az író sajátjai, de azért mégis olyan lelki odaadással, annyi szeretettel és ragaszkodással hiszünk nekik, mintha csakugyan a magyar parlamenti élet patriarchái lennének valamennyien. Lehetetlen meghatottság nélkül elhaladunk a régi Sándor-utcai öreg Ház mellett, ahol most valami ócska, rozoga könyvtár terpeszkedik s ahol otthonos volt a magyar politika régi, benső intimitása, annak ellenére, hogy ott még voltak nagy emberek. Vagy talán épen azért, mert nagy emberek voltak? Amint a cifra, aranyos eiradajú Dunaparti palotába költözött a politika, mintha leköptak volna az összes színek arról a sajátos és meleg folyosói életről, amelynek első és utolérhetetlen történelmi írója Mikszáth Kálmán.

A folyosó, — micsoda varázshatalmu szó akkor, milyen üres és léha, tartalom nélküli semmisség ma! Ma már nincsenek egyéniségei, de még típusai sem, amelyek érdemesek volnának a megörökítésre. Mióta az új hajlékba költözött a magyar törvényhozás, elhalogatott a Mikszáth Kálmán karcolatírói pennája is. Hiába, nincs ami megihlessen, nincs ami írásra ösztökélje. Az a társaság, amely most össze van zsufolva abban a drága gót palotában, nem reprezentálja neki se a magyar urat, se a magyar szellemi előkelőséget. Egész más valamit reprezentál, a lehaságot, a történetet, a kicsinyes, sötét intrikát, csak azt nem, amiből megszülettek és életre támadtak az ő politikai képzeletének ragyogó szülöttei. A mai folyosóról lehetne pamflettet, maró szatírárt, Juvenali sorokat írni, de Mikszáth-féle karcolatot nem. Meghalt itt a jókedv, az őszinteség, a szellemi fölény s vele együtt eltűnt az anekdota is. Az utolsókat még megmentette nekünk Mikszáth, hanem azután ő is elmondotta, hogy „utánam az özönvíz.” Talán azért is van mindez, mert ez az új nemzedék nem tud érezni, nem tud örülni. Egész más struktúrájú emberek ezek, mint a Katángyhy Manyhérték. Nincs szívük, vagy ha van is, azt is albréletben hagyták valami külteki színház primadonnájánál. A szív, az mult el innen, azért nem ír már Mikszáth Kálmán politikai karcolatokat. Idegennek érzi magát. Akik vele együtt nőttek fel a politika porondján, azok vagy meghaltak, vagy megbuktak, ami különben a halálnak csak egy más formája. Akik pedig később jöttek, azokat ő már nem éri meg, azaz nem is akarja megérteni. Nincs a számukra mondani valója, de róluk se tud mit mondani. Inkább hallgat tehát, hallgat és kontemplál s lelkének elmélyedő filozófiájával hova-tovább már csak baráti használatra ad kölcsön és lobbant el egy-egy politikai rakétát vagy parlamenti bonmót.

(Mikszáth üzenete Aradra.)

Ezután Szöllösi István tartott szabad előadást „Mikszáth és a Kölcsey egyesület” cím alatt. Szöllösi megkapó színekkel ecsetelte a mai ünnepség jelentőségét és magasan szárnyaló szavakban adta magyarázatát, miért ünnepli a Kölcsey-egyesület Mikszáth Kálmánt. Előadásának alapeszméjét ez a két mondat világítja meg:

— Minden kultúregyesületnek, művészi és irodalmi együletnek azon kell lennie, hogy Magyarországon a szellemi létminimum minél magasabbra emeltesse. S mi által lehet magasabbra emelni, mint ép az irodalom által, amelylyel legkönnyebb a szívhez és lélekhez hozzáférni. Mikszáth ennek a mestere. Nekünk tehát — mondotta végül — jogunk, sőt kötelességünk tisztelni Mikszáth előt.

Szöllösi ezután felolvasta Mikszáth Kálmánnak a Kölcsey-egyesület elnökéhez intézett levelét.

Az aradi Kölcsey-Egyesület elnöksége, midőn Mikszáth Kálmánt a jubileuma alkalmából rendezendő aradi ünnepségre meghívta, értesítette őt egyszerűs mind az egyesületnek arról a

határozatáról, mely emlékére két Mikszáth-díjat alapított. Az egyik díj: Mikszáth összes művei évente annak a megyebeli könyvtárnak, amelyből legszorgalmasabban olvastak az év folyamán. A másik díj: évente 300 korona egy aradi, vagy aradmegyei író szépirodalmi művének kiadásához. Mikszáth Kálmán e levélre a következő választ küldte Varjassy Árpád kir. tanácsos, aradmegyei tanfelügyelőhöz:

Nagyságos Elnök ur!

A karácsonyi ünnepeket falun töltve, csak most vettem kézbe a Kölcsey-Egyesület levelét. Örömmel olvastam a lapokban már az ugynevezett „irodalmi érdemeimnek” első megpendítésénél az Egyesület szépen és okosan kidolgozott alapítványairól, melyekben benne van az öreg író és könyveinek megtiszteltetése és azonkívül a kezdő íróknak nyújtandó támogatás. Főleg ez az utóbbi tetszett nekem. Mert praktikusabb dolog írókat ösmerni fel azokban, akik még csak lesznek, mint elősmerni azokat, akik már csak voltak.

Hálával és szeretettel eltelve az Egyesület iránt, rosszul esik nekem most a kívánságát megtagadni. De hát kénytelen vagyok vele. Mert az isteni gondviselés, mely ugyszólván mindent megadott öreg koromra, inkább elvett volna valamit: éveimből vagy husz esztendőt. Akkor talán elgyőztem volna menni a városokba, ahová a jubileummal kapcsolatosan meghívtak.

De a valóságban bizony beteges állapotban értem meg ezt az évet is s még az utcára való kimentelem is egy-egy bizonytalan kimenteteli vállalkozás így télen át, minélfogva alig tehettem mást, minthogy már egy csomó városnak: Debrecen, Kolozsvár, Máramarosziget satöbbi, meghívását (hiszen vasszervezet kellene ahhoz) nem fogadtam el, azzal mentvén ki magamat, hogy Szegedet kivéve, melyet kisebbik szülőföldemnek tekintek, nem megyek el sehova.

Nagyságos Elnök ur megítélésére bízom ezek után, hogy felelhetnék-e mással a Kölcsey-Egyesület megtisztelő meghívására is, a nélkül, hogy azokat a városokat, akik jóakarattal és szíveségükkel megtisztaltak, meg ne sértsem?

Am, ha a jubileum után valamikor — azzal nem összefüggően — talán ősszel parancsol velem a Kölcsey-Egyesület, állók rendelkezésükre. Fogadja Elnök ur és tolmácsolja kérem az Egyesület tagjai előtt is mélyen érzett köszönetemet a kitüntetésért, melyet irántam tanusítani méltóztatott és bocsánatkérésemet, hogy azt a jelentéktelen kérésüket, ami nekem különben minden időben kedves volna, miszerint köztük megjelenjek, a körülmények erejénél fogva nem tehettem meg.

Budapest, 1910. január 2.

Alázatos szolgájuk

Mikszáth Kálmán.

A tetszészaj lecsillapulta után Várnai Jenő olvasta fel nagy tetszés mellett Mikszáth-nak egyik legszebb elbeszélését, „A kaszát vásárló paraszt”-ot.

Az ünnepség ezzel véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A József főherceg szanatórium új titkára. A József főherceg szanatórium egyesület titkári állásában személyi változás történt. Verner László, aki az egyesület megalakulása óta végzte a titkári teendőket, rendkívül megrendült egészségi állapotára való tekintettel kénytelen volt lemondani tisztségéről, amelyet igen eredményesen és lelkiismeretesen töltött be. Az egyesület igazgató tanácsa sajnálkozással vette tudomásul a lemondást. Lukács György v. b. t. t. elnök a titkári állásra Pakots József író, a Petőfi-Társaság tagját hívta meg, ki állását már el is foglalta.

A gyilkos asszony.

Borovszki dr. vallomása.

Távirati tudósítás.

Arad, január 20.

Megírtuk, hogy a krakkói törvényszék a napokban kezdte meg Borovszki Janina asszony bűnpörének tárgyalását. A szép és hisztérikus asszonyt azzal vádolják, hogy szeretőjét, Leviczky dr. ügyvédet és kormányzósági hivatalnokot megölte.

Krakkóból táviratozzák: A ma délelőtti tárgyaláson mindenekelőtt a vádlott férjének, Borovszki dr. nak a kihallgatását folytatták. A tegnapi tárgyalás után a védő azt kérdezte Borovszkitól, hogy van e nála pénz, hogy a reá goromba viselkedéséért kirótt száz korona fegyelmi büntetést kifizesse. Borovszki kijelentette, hogy nincs nála pénz, de különben is felebbezni fog a rendbüntetés ellen. A védő erre kitanította, hogy a bíróság ilyen határozatai ellen nincs helye a jogorvoslatnak és átadta neki a száz koronát, mire Borovszki a büntetést azonnal lefizette. A tárgyalás után Dobisinszki képviselő felesége a törvényszék épületében egy Browning-revolverbe való töltényt talált, melyet egy hírlapíró útján azonnal átnyújtott az elnöknek. A lelet nagy feltűnést keltett. Érdekes, hogy amikor Borovszka asszonyt tegnap a tárgyalás után visszavitték a fogházba, egy fényképész a törvényszéki épület folyosóján magnéziumfény segítségével felvételt akart róla készíteni. A vádlott asszonyt ez szemmel láthatólag kellemetlenül érintette és nem engedte meg, hogy lefényképezzék.

A ma délutáni tárgyaláson folytatták a férj: Borovszki Marian dr. kihallgatását. A kihallgatás alatt újból heves összetűzések voltak a tanu és a vádlottnő között. A vádlottnő folytonos közbeszólásokkal zavarta a tanut.

Borovszki dr. elmondotta, hogy Leviczky egyszer levelet írt neki, amelyben kijelentette, ha őt elküldenék a vádlottnő miatt a helytartóságból, akkor Dobisinszki ellen parlamenti mozgalmat fog indítani. Ezt a levelet azonban nem akarja felolvasni, mert szidalmakkal van telve.

Vádlott: Soh'se kimélj te senkit, engem sem kimélt senki.

Borovszki dr. (a vádlotthoz): Ugyan, kérélek hagyj már békén.

Borovszki dr. vallomása további részében kijelentette, meg van győződve, hogy a felesége nem ölte meg Leviczkyt, hanem az öngyilkos lett.

Az elnök: A mostani vallomásával szemben felmutatom a nyomozás során tett vallomását, amikor azt mondotta: feleségét képesnek tartja a gyilkosságra, mert nagyon könnyen felizgul és kijelentette, lelövi azt, aki megbántja.

A tanu: Tény az, hogy folyton így fenyegetődzött.

A vádlott: Hazugság! Tiltakozom ellene!

Az elnök: (A vádlotthoz.) Maga tehát azt hiszi, hogy a férje hamisan vall?

— En ezt nem akarom mondani, csak nem emlékezik mindenre pontosan.

A tanu: (a vádlotthoz.) Kérlek, most már igazán hagyj békében.

Az elnök ezután a következő érdekes kijelentést teszi:

— Ma itt a törvényszéki palotában egy revolverből kiesett patron-találtak és többen látták, amint egyik tanu a másiknak egy revolvert nyújtott át. Ez a tanu a revolverrel a

törvényszéki palotából eltűnt. Ugy látszik, bizonyos terrortal akarnak itt dolgozni. Kérem, akik ezt a jelenetet látták, jelentkezzenek.

Miután senki se jelentkezett, a tárgyalást holnapra halasztották.

A megszökött bankár.

Egy aradi földbirtokos érdekeltsége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

A napokban írtunk arról, hogy Salzburgból megszökött Kohn Miksa bankár, akinek a cégvezetője öngyilkosságot követett el. Eleinte azt hitték, hogy Kohn Budapesten tartózkodik, most azonban azt táviratozzák, hogy az ügyfelei pénzével Amerika felé szökött. A károsultak között van Hoffmann Jakab elhunyt magánzó özvegye és gyermeke, akik állítólag két és fél millió koronát vesztek a bankár üzelmei következtében. Hoffmann Jakabné testvére Bréda Viktor gróf aradi földbirtokosnak s most a bankár ellen Bréda védi az örökösök érdekeit.

A bankár üzelmeiről ezeket a táviratokat kaptuk:

A megszökött szélhámos.

Salzburgból jelentik: Egy törvényszéki bizottság megkezdte a szökevény Kohn Miksa bankár könyveinek és betétjeinek megvizsgálását. A safedepokat teljes rendben találták. Hoffmann Jakab, egy salzburgi elhunyt magánzó két és fél millió koronát helyezett el a bankárnál és már a felületes vizsgálat is kiderítette, hogy körülbelül háromszázezer korona hiányzik az örökösök pénzéből. A bankár a bécsi és berlini tőzsdéken játszott, de itt nem érték veszteségek, sőt követelése is vannak. Míg a bizottság a vizsgálatot folytatta, sürgöny érkezett, amely jelentette, hogy a bécsi országos törvényszék elrendelte a csődöt a banküzlet ellen több ügyfél kérelmére. Bűnügyi feljelentés nem történt. Valószínű, hogy Kohn nagy összeg pénzzel Amerika felé szökött.

Nem lehetett egyelőre megállapítani, hogy Siccord, az öngyilkos procurista, mennyiben einkostársa Kohnnak a szélhámos borseügyekben, de úgy látszik, hogy Siccordot, aki vagyones családból származik, főnöke üzelmei szintén megkárosították és szökése által anyagi romlásba került.

Bécsből táviratozzák: Kohn több bécsi és egy berlini bankcéggel állott összeköttetésben és üzleteit szigorú pontossággal szokta lebonyolítani. Bosznia anneksziója alkalmával megbízóitól elfogadott nagy tőzdespekulációk ellensúlyozására baisse kötelezettségekben keresett fedezetet és ily módon került nehéz viszonyok közé.

Salzburgi üzletfelei közé magasrangú tisztviselők, katonatisztek és főpapok tartoztak és a bankcég katasztrófája csak Salzburg vagyonos köreit érinti.

A bankár iránti bizalomnak példája, hogy az elhalálozott Hoffmann Jakab két milliót feladott át összegeket Kohnnak, korlátlan felhatalmazással, tőzdejátekra.

Feltűnést kelt Salzburgban, hogy a salzburgi hatóságok nem adtak ki köröző rendeletet Kohn ellen, neha már szombaton volt ellene bűnvádi feljelentés. Ezt azzal magyarázzák, hogy a bankár a legelőkelőbb körökkel állott összeköttetésben.

Egy másik forrás szerint Kohn igen sok pénzt veszített rimamurányi részvényeken. Eppen akkor keletkeztek nagyobb árfolyam differenciák, mikor ő árcsökkenésre spekulált és a papiros két pénzcsoport harca következtében feltűnést keltett módon emelkedett.

Beszélgetés Bréda Viktor gróffal.

Munkatársunknak Bréda gróf így mondta el Kohn szélhámoságát:

— Sógorom, Hoffmann, betegem került egy ausztriai szanatóriumba. Amikor ott meghalt, én Salzburgba utaztam, hogy sógoromnak Kohn bankárnál lévő millióiról elszámolást kérjek. Ő adott is nekem valami elszámolást, de én azt gyanusnak találtam és mindjárt megbíztam Salzburgban egy ügyvédet, hogy sógorom gyermekeinek érdekeit védje meg. Ő följelentést is tett az ottani törvényszéknél Kohn ellen, aki akkor már megszökött. Én, mihiyt haza jöttem, átvizsgáltattam az elszámolást az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárral; itt konstatálták, hogy a sógorom örökösének tekintélyes összeget kellene még kapni. Csak hogy ezt a pénzt persze a sikkasztó bankár magával vitte.

György herceg botrány-krónikája.

Inzultált főkonzul.

Távirati tudósítás.

Arad, január 20.

A szerb kormány erélyes állásfoglalása György szerb herceggel szemben eredménytelen volt, mert tovább folytatja garázdálkodásait a betegagyú fenség. Még a rendőrség vezetője, Alimpies és a herceg között felmerült ügy sines elintézve és Györgynek már is újabb afférje van.

Ismét inzultálta Szerbia egyik előkelő dignitáriusát, akit a magyar főváros uri köreiben a legnagyobb tisztelettel vesznek körül: Krisztics Milánt, a budapesti szerb főkonzult, akit olyan hallatlan és a szerb királyfi eddigi botrányos kiszólásait is felülmúló durvasággal támadott meg egy magánházban adott estélyen, hogy a szerb kormány a legerélyesebb eszközök alkalmazását határozta el.

Az egész szerb fővárost felizgató újabb skandalumokról a következőket táviratozzák:

Belgrádból jelentik: György herceg tegnap este Simonnak, a szerb dohány monopólium bérletjének estélyén oly viselkedést tanúsított, hogy az egész ország népe most már hangos szóval követeli a rakoncátlan királyfi megrendszabályozását. Alig leírható durvaságokkal illetett az estélyen előkelő állású mőtőseket és a dühöngő herceg végül arra vete-medett, hogy vendéglátó házigazdájának nejét is vérig sértse.

Simon a legelőkelőbb szerb családok igen tekintélyes tagja. Az állami egyedáruság bérletje és Belgrád leggazdagabb polgára. Péter király trónrajutásában Simonnak nagy szerepe volt és mióta a Karagyorgyevicsék újra Szerbia urai, barátságot tartanak a családdal. A görög vízkerezt ünnep alkalmával Simon estélyt adott belgrádi palotájában, melyen a királyi udvar sok tagja, köztük György herceg is, a külföldi diplomaták és Szerbia előkelőségei jelentek meg. Ott volt Krisztics Milán, a jelenlegi budapesti szerb főkonzul is.

Ezzel a diplomatával György herceg már régóta ellenséges viszonyban van és alig pillantotta meg Kriszticset a teremben, rögtön rátámadt:

— Te disznó, mit keresel te tisztaságos emberek társaságában? Hord el innen magad, mert különben én doblak ki. Azonnal hagyj el a termet.

— Nem hagyom — felelt a konzul — és tiltakozom az ellen, hogy fenséged az ország egyik külföldi képviselőjével ilyen hangon beszéljen. Ezért elégtételt fog adni.

— Majd rögtön adok én neked olyan elégtételt, hogy megemlegeted — ordította tele torokkal a herceg és odalépett a háziaszszonyhoz:

— Asszonyom, kérem, hogy távolítsa el házából Kriszticset, est a közönséges alakot

— De fenség, gondolja meg mit kíván, — válaszolta Simonné.

— Ugy látszik maga is éppen olyan, mint ez a gézengúz, — szolt és hálat fordított Simonének.

Óriási konsternációt okozott a hereg magaviselete. Krisztics nem távozott el az estélyről, de a társaság a történetek után csakhamar széteszt. Még az éjjel elterjedt a fővárosban a botrány híre és mindenütt a legerélyesebb kifakadások kíséretében kommentálták az eseményt.

Krisztics ma megjelent a miniszterelnöknél és elégtételt kért. Minisztertanács volt, amelyen a kormány elhatározta, hogy a botrányhős hereg ellen a rendelkezésre álló legszigorúbb eszközökhöz nyúl. Javasolni fogja, hogy Györgyöt feltétlenül távolítsák el az országból, ha kell erőszakkal is.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Elvált asszony, operett. (Bérlet.) Szombat: Sári bíró, vígjáték. Bemutató előadás. (A bérlet.) Vasárnap: Délután mérsékelt helyárakkal: Boszorkány, dráma. Este: Sári bíró, vígjáték. (Bérlet.)

Spányi Béla kiállítása.

A magyar tájképfestők egyik külföldön is elismert legnagyobbika: Spányi Béla, kis kollektív kiállítást rendezett a az aradi közönségnek. Az utóbbi évek aradi tárlataiban egy-két képpel mindig szerepelt Spányi, de művészetének teljességét csak olyankor ismerheti meg a közönség, mikor ennek a harmonikus, a maga stílusában tökéletes festőnek képeit egymás mellett sorakozva látja.

Az a kiállítás, mely holnap nyílik meg Weisz Leó tárlati helyiségében, művészetének ilyen befejezettségében mutatja be Spányi Bélát. Vagy husz nagyobb és kisebb vászon sorakozik egymás mellett a falakon: nagyobb részt havas, téli naptól sütött tájak, zöld, nyári pompában diszló erdőrészek, nyírfákkal szegélyezett patakminti vidékek, valamennyi színes, a természet friss levegőjében élő kép, melyek igazi gyönyörűséget keltenek a nézőben.

A kiállítás legnagyobb képe a *Téli* című festmény, mely egy patakminti havas tájat ábrázol. A lenyugvó nap vörös sugarai világítják meg a finom szépséggel megfestett havat, mely különben Spányi többi képén is — legszívesebben talán a *Téli est* címűn — tökéletes esetkezeléssel kerül vászonra. Nagy művészi értékű plen-air kép a *Napos út*, melyen az oldalon diszló falombok, a *Nyár utoljára*, melyen a víz tükre van gyönyörűen vászonra varázsolva. Spányi méltóan híres nyírfá-erdejeiből is kapunk néhány hangulatos mutatót. (Erdőresztlet, Nyírfák stb.) Különösen kedves kisebb képek a *Falu*, *Januári fogyó-hold*, színezésében érdekes és sajátos az *Utszéli fesztély*. De a többi kép is mind egy-egy művészi megnyilatkozása a magyar alföldi táj szinte klasszikus festőjének, Spányi Bélának.

Bizton hisszük, hogy a kiállítás nemcsak erkölcsi, de anyagi sikert is hoz a festőnek, aki előzékenységével lehetővé tette, hogy a vidéki közönség is viszonyaihoz képest könnyen jusson ezekhez a művészi képekhez.

* Swardström Valborg Aradon. A svéd csalogány, Swardström Valborg, aki kedves ismerőse az aradi közönségnek, február 8-ikán kezdi meg több estére tervezett vendégjátékát az aradi színházban. Első fellépése a *Faust* ban lesz, amelyben Margarétát énekli. Swardström Valborgon kívül részt vesz az operaelőadásban a budapesti Operaház több jeles művésze is.

* Két asszony. Mint értesülünk, Kelemen-Zethureczky Berta, ismert vidéki író Két asszony című társadalmi drámáját több vidéki színtársulatnak rendelkezésére bocsátotta azzal a meghagyással, hogy az előadások jövedelmét az aradi vesztőhelyre engedi át.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt helyárak mellett Sardon világhírű drámája, a Boszorkány kerül színre. A főszereplők a következők: K. Kápolnay Juliska, H. Harmath Józsa, Zalay Margit, Kun Irén, H. Fekete Aranka, Keszler, Beregi, Várnay és Ditrói. Este másodszor játsszák a Sári bíró.

* Új műsor az Urániában. A Kossuth-mauzóleum felavatása és Kossuth Lajos hamvainak az ideiglenes sírhelyről az impozáns mauzóleumba szállítása nagy országos ünnepség keretében folyt le Budapesten. Ezt a kegyetes aktust pompás mozgófényképben mutatja be az Uránia-színház. Az új műsor látványosságai között nagy tetszésre számíthat az angol hadiflotta gyakorlatáról készült kitűnő mozgófénykép. Impozáns látvány, mikor a tengeri kolosszusok csatavonalba sorakoznak, hogy halálos ágyútűzet szórjanak az ellenségre. Torpedók szántanak végig a tenger hajain és gyilkos rést hasítanak a vizen gyanútlanul uszó hajón. Remek látvány egy ilyen tengeri manőver, melyet természet után ad vissza az Uránia kitűnő mozgófényképe. 241

Tréfák az aradi irodalomról.

Faragó Rezső a városházán ma végbement Mikszáth-ünnepélyen hosszabb fölolvastást tartott, amelyet az alább közölt vidám csevegéssel vezetett be:

Élő embernek nem szoktak szobrot állítani, se pedig eleven valakit a színpadon személyesíteni. Ha valamely közéleti nagyság a maga bronz-szobrát nézné, annak merev szemből ezt a gondolatot olvashatná ki: „nem gondolja, hogy kettőnk közül az egyik fölösleges?” Heltai Jenőhöz egy ismeretlen rim-csilingelő irt egy félröfös ódát, s azt elvitte neki. Heltai alig olvasta el az óda címét, mindjárt visszaadta a kéziratot. „Barátom — mondta — nekem ezt csak halálom után szabad elolvasnom.” És ebben sokkal mélyebb igazság van, mint a mennyi a tréfás színe után látszanék.

Az élő író csak kettő illetheti: a kritika és a pohárköszöntő. A kritikára, Mikszáth Kálmánhoz képest, talán apró legények vagyunk mi. A pohárköszöntőnek olcsó, gömbölyű mondatokba gyurt dicsérete még nem való ide. S talán nem is sikerülne úgy a dicséret, hogy az ünnepeltnek tessenek. Egy színészünknek, a szepőlőről és epéjéről híres Penyeri Móricnak volt örökös keserve, hogy sokszor magasztalták, de soha úgy, ahogy ő szerette volna.

A beharangozóknak, amelyek a mai ünnepről szoltak, nekem az jutott részül a szereposztásban: „Mikszáth nemzeti hivatása.” Büszke cím, parádés szerep, s őszintén szólva: annyi komolyságot sohase tételeztek föl bennem, amennyi ehhez kellene. Ugy festett ez a megbiztatás, mintha a pap helyett egy fiatal teologusnak kellene a magasztos penzumról prédikálnia. „Csak állj fel”, — mendják neki, — „majd a helyzet megsugja neked, hogy mit beszélj.” Hát a helyzet, a melyben vagyok s a melyet igazán megtisztelőnek tartok magamra, azt sugja nekem, hogy ide se komolykodó tanulmány nem való, se pedig az író nemzeti hivatásának fölmérése. A keretnek, a melybe az

ilyesmit beszögeznek, nemzeti ünnepnek kellene lenni. Ez a délután pedig nem nemzeti ünnep. A nemzeti ünnepekhez kettő kell: díszmagyarok és hazugságok. Viselet, a melyet hétköznap nem hordunk és szóvirágok, a melyeket hétköznap nem hiszünk el. Még az imádsággal is így vagyunk, amelyet ugyancsak ünnepkor, gépiesen zümmögünk a kapcsolókönyvből, a nélkül, hogy az értelmére gondolkodnánk. Még a Rotschild is (már a melyik zsidó) elmondja, hogy „a következő esztendőben pedig Jeruzsálemben legyünk”, pedig, ha teljesítenék ezt a vágyát, — itt hagyná-e a milliárdos fölteit a szentföld kedvéért?

Nem ünnepély ez. Az árkádokat nem fonják be zöld koszorú, s a falak egyikén sincs arcképe az ünnepeltnek, amelyről lehullhatna valamelyik beszéd derekán a lepel. (Egyébként el se férne itt a városháza nagytermében a sok főispánok képe miatt, akik az utóbbi időben olyan szaporán váltották föl egymást.) S mondjak még valamit? Én ezt a várost el se tudom képzelni, hogy író, hozzá még elevenet, ünnepelni tudjon. Amikor legelején tervezték a Mikszáth-ünnepet, azt az ötletet vetették föl, hogy minden város, minden vármegyé adjon egy-egy fát, a melyet Mikszáth az ő horpácsi kis birtokán elültetne. Az lenne az ország kertje, s a fák, amelyek ott gyökeret fognak, az egész nemzet szeretetét adnák át évről-évre a gyümölcseikben. Azt hiszem, e szép gondolat nem lett valóság. Hanem, ha megvalósult volna, nekünk, aradiaknak egy gömbakácot kellett volna küldeni. Nemcsak azért, mert az utcáink ezzel a kerekre nyírott fával vannak végig pettyezve, olyan módon, ahogy a cukrász a torták széleit körükörül csöppenti; hanem ez a fa, a többi fákhoz képest, ami irodalmi életünket szimbolizálna. Ennek a fának nincs virága, se gyümölcse, árnyékot se ad; van, — talán csak azért, mert ez hozzátartozik a város külső reprezentációjához. Van nekünk is irodalmunk, de csak olyan gömbakác-féle: virágja nincs, a mely a budapesti csuprokba, az országos újságokba kíváncznék; gyümölcse sincs, a mely befőzve, legalább pár esztendőre értékkel maradna meg.

Hát ilyen gömbakácot ültetnek a Mikszáth-ünnepély kertjébe. Mi, akik a városban íróként élünk, körülbelül nem vagyunk egyebek, mint maga a közönség. Jobban, különbül nem tudunk írni; legfőlebb kissé jobban tudunk olvasni. Ez is valami. Hiszen az új írónak, Holnap, éknak, Nyugatéknak az a legfőbb bajuk és hibájuk, hogy nem tudják őket olvasni. A felületesek azt mondják, ami verset, ami novellát akármik nem tud az első olvasásra megérteni, az nem költemény, nem novella. Mintha azt mondanák, amelyik repülőgépet az ember nem tud mindjárt az első felszállásra megindítani, a levegőbe emelni, kormányozni, az nem ér semmit. Hát mi, a vidéki írók, ha nem is csinálunk az irodalom számára új repülőgépet, hanem nyeregbe segítjük az olvasókat, megtanítjuk olvasni őket: még mindig elég szép munkát végezzük.

Ehhez a délutánhoz, ehhez az édesen feltételes, szeretetreméltóan nagyképu és bájosan léha városhoz és végül a városhoz idomult magamhoz mérve, azt tartom legjobbnak, hogy Mikszáthról csak annyit próbáljak mondani, amennyit olvasó emberek egymás között, egyébre nem való órákban el szoktak mondani.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

Szélmákos képereskedő Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy az országot egy kőmönfont csaló járja be, több helyütt képkiallításokat rendez, amelyeket nagy garra reklámoz és ha műértő megtekinti azokat, kitűnik, hogy a tárlaton csupa értéktelen vászon van kifüggesztve. Az persze magától értetődik, hogy a mázolásokat csupa híres festő neve alatt hozza forgalomba elárúsítójuk, aki nem más, mint Fekete Mihály, aradi származású képügynök, aki sikeresen operált Aradon is. Néhány hónapja, hogy hazajött és itt is „lehetővé tette a műbarátoknak, hogy lakásuk falait a magyar festőművészet remekeivel díszíthessék.”

Több előkelő aradi ember vásárolt tőle egy-egy állítólag Spányi Béla-festette tájképet. Mikor Fekete értesült arról, hogy a művész Aradon kiállítást rendez, jónak látta ellépni a várható leleplezés elől.

Spányi ma meglepődve hallotta, hogy két eredeti festményét az ő tudta nélkül két aradi uriember utazó ügynök útján megszerezte. Érdeklődött a vásárlók iránt és mikor megtudta, hogy kiket csapott be a szélmákos Fekete, kötelességének tartotta, hogy azokat felvilágosítsa a csalásról. Megjelent lakásukon és megtekintvén a képeket, kijelentette, hogy azok értéktelen hamisítványok.

A megkárosítottak a rendőrségen feljelentést tettek a csaló képügynök ellen.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 21-én az időjárás: változékony, elvélve csapadék, éjjeli fagy.

— Az új honvédelmi államtitkár. Egy fővárosi estilap írja: Mint jó forrásból értesülünk, a honvédelmi államtitkári állásra Solymossy Lajos báró, volt szabadelvű párti képviselő, aradmegyei földbirtokos van kiszemelve.

Telefonon kérdést intéztünk Solymossy báróhoz, aki azt felelte, hogy erről a kombinációról nincs tudomása.

— Változások a kereskedelmi minisztériumban. Mint értesülünk, a kereskedelmi minisztérium államtitkári állását egyelőre nem töltik be, hanem az államtitkári teendőket Stettina József és Kálmán Gusztáv miniszteri tanácsosok fogják ideiglenesen ellátni. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma Stettina József dr. minisztertanácsost, államvasuti igazgatót és Kálmán Gusztáv miniszteri tanácsost államtitkári hatáskörrel ruházta fel.

— Szerényi új állása. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szerényi József volt kereskedelmi államtitkár be fog lépni a Magyar Agrár és Járulékbank igazgatóságába, amelynek elnökévé fog választatni. Az erre vonatkozó tárgyalások definitív befejezést nyertek.

— Erzsébet román hercegnő szerencsétlensége. Bukarestből táviratozzák: A szinajai királyi palota parkjában levő szánkó-pályán ma együtt szánkózott Erzsébet hercegnő, a trónörökös pár leánya Constinescu dr. Egy fordulónál a szánkó fölborult és a benne ülők ivalakbán röpültek ki. A hercegnő a lábán, Constinescu pedig a fején szenvedett sérülést.

— Egy Kossuth-szobor betárhánya. Kaposváron Kossuth-szobrot akarnak állítani és felszólítottak a pályázatra három szobrászt: Vedres Márkot, Kallós Edét és a kaposvári Kopits Jánost. A kaposváriak zsűrit is választottak, melynek öt tagjából négy a helyi Kopits atyafiagságából áll. Kaposváron is vannak azonban még igazságos és művészettel törődő emberek, a kik megkérték a rokonságot, hogy vonuljanak ki a zsűriből. Természetes, hogy a zsűri tagjai a kérésnek nem engedelmeskedtek, mire a kaposváriak most nyílt levélben fordulnak a két művészhez, Vedreshoz és Kallóshoz, a kik már pályamunkáikat is beküldötték. A következőket mondja a nyílt levél:

„Mint hogy Kopits Jánosra nagy tisztelet az, hogy olyan előkelő művészekkel pályázhat együtt, mint Vedres Márk és Kallós Ede, tőle igazán nem lehetett kívánni, hogy visszalépjen egy olyan pályázattól, a melyben a rokoni döntenek. Azért a két pályázó művészhez, Vedres Márkhoz és Kallós Edéhez fordulunk. Sürgősen jelentsék be a családi jellegű szobor-bizottság ellen való tiltakozásukat. Kérjenek más bizottságot és ha ezt a kérésüket illetékes helyen nem teljesítik, akkor — mint hogy ugyanis kilátástalan a helyzet és hiába dolgoztak — lépjenek vissza a pályázattól. Ezzel legalább megkönnyítik a szobor-bizottság feladatát, nem kell töprengeni a családtagoknak, ellenben gondolkodás nélkül családi alapon lehet dönteni.”

— A leégett török parlament. A török parlament pusztulásáról Konstantinápolyból ma még ezeket jelentik: A tűzoltóság fogyatékosága és a viharos éjszakai szél miatt a Csiragan-palota megmentésére irányuló fáradozásoknak jóformán semmiféle eredménye sem volt. A palotának jóformán még csak a puszta falai állnak. Az összes belső helyiségek, köztük a parlamenti terem és a trónterem a lángok martalékává vált. Gyanaksznak, hogy a palotát felgyújtották. A feltevés mellett szól az a körülmény, hogy a tűz a palota több helyén egyszerre tört ki. Maga a lakosság a tüzet babonásan fogja fel. A konstantinápolyiak a palota leégését a parlamentre nézve rossz előjelenek tekintik. Mint hogy azt a termet az igazságügyi palotában, amelyben a parlament azelőtt tanácskozott, időközben más célra használták fel, nem tudják, hogy a parlament a legközelebbi időben hol fog ülésezni. Az igaz, hogy ülésezhetne a Dolma-Bagdze palota tróntermeiben is, de ez esetben a szultán egyetlen dísztermét, mely ez idő szerint szertartási célokra rendelkezésre áll, elvesztené. — Egy másik távirat jelenti: Az óriási izgatottságban és fejtelenségben csupa értéktelen dolgot mentettek meg. A kárt 70 millió frankra becsülik. A palota szomszédságában levő épületek épségben maradtak.

— Rejtélyes holttest. Az aradmegyei Acsua községben, mint onnét jelentik, ma halva találtak meg lakásában Kozma Indrzej vadász-ságban élő feleségét, Stirb Évát. A kiküldött halottkém előtt a férj úgy akarta feltüntetni mintha a halál természetes úton következett volna be, de a halottkém megállapította, hogy a holttesten külsőrszak nyomai láthatók és minden valószínűség szerint gyilkosság történt. Jelentést tettek az aradi királyi ügyészségnek, mely szigorú nyomozást rendelt el.

— A szolnoki új állomásfőnök című Békés-osabáról vett mai hírtünkre vonatkozólag Szemere Kálmán osabai máv. főellenőr ur annak a közlésére kért föl bennünket, hogy téves az a hír, mintha őt Szolnokra helyeznék.

— Nagy tűzkatasztrófa. Newyorki távirat jelenti: Filadelfiában ma reggel egy hatemeletes ruhagyár kigyuladt. Száz munkásleány közül 12 elpusztult, de attól tartanak, hogy még több holttest van a romok között. Husz leány az emeleti ablakokból ugrott le. Valamennyi veszedelmesen megsérült.

— A montekarlói baleset. Fővárosi tudósítónk jelenti: A montekarlói baleset szerencsése mindinkább kedvező fordulatot vesz. Bodó kávées felesége, amikor az újságokból értesült a sajnálatos esetről, nyomban sürgőnyt menesztett férjéhez, amelyben arra kéri, hogy a való tényállást írja meg neki sürgönyben. A válasz megjött éjjel felé. Eanyi volt mindössze:

„Ne aggódj, gyermekem. Nemsokára szabadon bocsátanak. A hivatalos eljárás késlelteti a szabadulásomat. Hála Istennek, Gerő is jobban érzi magát és nem életveszélyes az állapota. Mihelyt szabad lesz, sietek hazafelé.”

Ma délelőtt az asszony a következő táviratot kapta:

„Golyót kivették, Gerő állapota jó. Kórházi igazgató engedélye folytán én és Gerőné egész nap beteg mellett tartózkodunk. Rendőrségen kihallgatásom után szabadon bocsátottak.”

Megállapították, hogy a golyó Gerő jobb oldali mellkasán furódott át, átütötte a tüdőburokot és a bordahajlást között akadott meg. Most már jól érzi magát és 10—12 nap múlva elhagyhatja az ágyat.

— A textil-gyár kérelme. A napokban Vargassay Lajos polgármester ülésre hívja össze a gyáralapítási bizottságot. A Hungaria textil-gyár igazgatóságának kérvénye kerül tárgyalásra. A vállalat ugyanis azt kéri, hogy a város cserélje el a gyár céljaira adott teleknek mintegy tizenhat holdnyi részét azzal a telekkel, mely közvetlenül a tűzéraktanyának szánt telek mellett ugyanakkora területen fekszik, de a gyártól nem északra, hanem nyugatra. Rámutat kérvényében arra, hogy a tűzéraktanyája nem épül meg és így az eredetileg tűzérlovagló-térnek szánt tömbre a városnak szüksége nincs és a gyár sokkal előnyösebb helyzetbe kerülne. Most az épületek egymás mögé kerülnek, míg az esetben, ha a csere megtörténik, akkor egymás mellé épülhetnének.

— A boldogtalan vőlegény. A bácskai Szondi községben Bokin Pál 22 éves legény fölbeltte magát és meghalt. Bokinnak holnap kellett volna esküdnie és megtudta, hogy menyasszonya anyának érzi magát; ezért lett öngyilkos.

— Pisztolypárbaj akadályokkal. Nagyváradról írják: Hirlapi polémia következtében támadt lovagias affér Berettyóújfaluban Kiss Sándor ottani lapszerkesztő és Feldmann Ármán dr. ügyvédjelölt között. A segédek pisztolypárbajban állapodtak meg. A párbajt délután 11 órakor akarták megtartani. A osendőrségnek azonban tudomására jutott az affér. Mikor a felek már egymással szemközt állottak, megjelent a helyszínen két osendőrrel Papp József őrzvezető és a párbajt meggátolta. A felek kénytelenek voltak felhagyni párbajozó szándékukkal. Délután három órakor azonban más helyütt ismét megjelentek a ekkor a pisztolypárbajt meg is tartották. Sebesülés nem történt.

— Incidens a tárgyalóteremben. Gyuláról írják: Kókény Mihály dr., fiatal orosházai ügyvédnek egy bűnügyben a védő tiszteletét kellett betöltenie a hétfői főtárgyalások alkalmával. Az az ügy, amelyikben neki szerepelnie kellett, elsőnek volt kitűzve. Kókény dr. tehát 9 órakor annak rendje és módja szerint helyet foglalt a védők számára fenntartott asztalnál, anélkül azonban, hogy az uralkodó szokások szerint a főtárgyalás elnökének, váradi Szakmáry Arisztid kir. ítélőtáblai bírónak bemutatkozott volna. Így történhetett meg, hogy nem tudott semmit az időközben beállott változásról. Az ő általa képviselt ügyben ugyanis nem jelentek meg mindnyájan a beidézetek, úgy hogy e miatt el is kellett napolni a tárgyalást és másik bűnügyet kellett elővenni.

A büntető-tanács 9 órakor elfoglalván helyét a teremben, váradi Szakmáry Arisztid elnök felszólította a védőasztalnál ülő és előtte ismeretlen Kókény drt, hogy hagyja el a védők helyét és üljön a hallgatóság soraiba. Kókény dr. azonnal fel is állott, de nem a hallgatóság közéült, hanem a tanúk padjára. Az elnök ekkor ismételt felszólította:

— Kérem, mondtam már, hogy szíveskedjék a hallgatóság közé ülni. Az a tanúk helye.

Kókény dr. engedett az elnök felszólításának és átült a hallgatóság soraiba, ahol a vele jött két orosházai orvossal csakhamar élénk diakurzusba elegyedett.

Közben ugyancsak nyitogatták az ajtókat és a beszélgetés, meg az ajtónyitogatás miatt olyan nagy zaj keletkezett, hogy az elnök nem tudta a kihallgatottat egyáltalában megérteni. A zaj oka után nézve, észrevette, hogy Kókény dr. az egyik orvoshoz hajolva, élénken beszél. Reaszolt tehát újra:

— Kérem az urat, ne beszéljen. Nem lehet hallani semmit a vádlott vallomásából.

Kókény dr. erre felugrott:

— En nem beszélek. Vagy ha beszélek is, nem esinállok zajt!

Az elnök: Hallgasson, ne zavarja a tárgyalást!

Kókény dr. ekkor leült, de nem maradt nyugodtan. Újból odafordult orvos szomszédjához és beszélgetett vele. Közben az ajtónyitogatás sem szűnt, a zaj folytonosan tartott. Ez végre is kihozta sodrából váradi Szakmáry elnököt, aki bosszantást látott abban, hogy Kókény dr. kétszeri figyelmeztetése dacára is beszélget a aki az ügyvédet tartotta a zaj egyedurú okának. Hevesen fakadt ki ellene:

— Még egyszer figyelmeztetem, hogy hallgasson. Ha még e figyelmeztetésem dacára sem lesz csendben, letartóztatatom!

A kellemetlen incidensnek ezzel vége volt, mert Kókény dr. eltávozott a tárgyaló-teremből és panaszt tett Gálbery dr. törvényszéki elnök-nél váradi Szakmáry táblabíró ellen. Egyéb-ként az összeszólalkozás mindkét részről ki magyarázásra talált s így az ügynek nem lesz semmi folytatása.

— Embervadászat. Budapestről jelentik: A Fehérvári-ut 17. szám alatti tömeglakásnak F. épületében lakik Krosnyák Lajos huszonöt-éves napszámos közös háztartásban Váci Etel 32 éves napszámosnővel. A fiatalabb ember azért állt össze a leánnyal, hogy ez reája keressen.

— Miért ne, — mondta tegnap a kapitányságon dacosan — mi van abban? Ha az urak megadulhatnak pénzért, ha nekik szabad magukat eladni egy nagy összegért, amit hozományának neveznek, a magunk fajtája megcsinálhatja ugyanezt részletekben! Az asszony hozzon pénzt a házhoz. Így, vagy úgy... De hozzon!

Ebben ugyanis az utóbbi hetekben eltért a házasságok véleménye. A leányasszony kijelentette, hogy ő eleget dolgozott, most pihenni akar, dolgozzék a férfiak!

— Az én véres verejtékkel megkeresett filléreimet nem viszed más asszonyszemélyekhez többé, mondotta, se le nem iszed magadat

értük, hogy részegen hazakerülve, megverjél. Ha pénz kell, keressél!

Es Váci Etel állhatatosan megmaradt elhatározása mellett, nem ment munkába. Most pedig Krosnyák Lajos sem keresett, hát koplaltak. Tegnap este ezen összeveszttek, a civakodásból verekedés lett és Váci Etel pofonvágta Krosnyákot. Ez dühösen felkapott egy kést az asztalról és ezt kiáltotta: Most meghalsz! Váci Etel segítségért kiabálva, rohant ki a lakásból. Krosnyák üldözte és utolérve, feléje szurt. De ebben a pillanatban a nő, szerencséjére megbotlott, elesett és a késszúrás Váci Etelt combján érte, ott is súlyos sérülést okozva. A lármára összecsozdult emberek lefogták a dühöngő embert, aki folytonosan ezt kiabálta: Megölöm! Átadták a rendőrnek, aki bekísérte az első kerületi kapitányságra. A leány sérülését a mentők beköszözték és Váci Etelt lakásán hagyták.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban január hó 20-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Argyelán János napszámosnak Demeter nevű fia, Markovits Gusztáv asztalosmesternek Károly nevű fia. Meghalt: Szelezsán György 24 éves gyári munkás, özv. Kretz Péterné 60 éves napszámosné, Békési Imre 46 éves vasúti hordár, Szpinán Koszta 26 éves napszámos, Dávid Teréz 9 hónapos leány, özv. Sicherman Albertné 67 éves magánzónó.

— Kossak eszáz. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Január 31-én persaszőnyeg raktáromat felosztatom, addig a készletet minden elfogadharó árban eladom. Schwarcz Zsigmond. 275.

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 271

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weisznál. 279

MULATSÁGOK.

(=) Az első aradi jótékony hólyag társaság február hó 5-én a „Gambrinus” sörözőben összes helyiségeiben az elaggott tagtársak alapja javára kabaréval egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj: előreváltva 120 kor., a pénztárnál 140 kor. Jegyek előre válthatók Krausz Paulin könyvkereskedésében (színház-épület), Scharle József borbély-üzletében Hal-tér 3. és a társaság helyiségében Tökölly Imre-utca 12. szám. Kezdeté este pont 8 órakor. A zenét Erdélyi Tóni és fia szolgáltatja.

TANÜGY.

(—) Az „Aradmegyei Kisdiednevelők Köre” a munkaképtelen ovónok „Vidéki Otthona” javára mesedélután rendez a Ferenc-téri polgári fiúiskola nagytermében e hó 23 án d. u. fél 4 órakor.

SPORT.

+ Az „Aradi Atlétikai Klub” ma, azaz péntek délután 6 órakor tartja utolsó választmányi ülését az aradi mérnök és építész egyesület helyiségében. A választmányi tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a titkár.

A nők ellensége.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Tegnap délután megjelent a budapesti főkapitányság központi inspekciónján Fenyves David ügynök és elmondta, hogy a „tü-ember”, akiről hosszú cikk jelent meg az újságokban, nem más, mint az ő szolgája: Tokai András.

— Honnan meríti a gyanuját? — kérdezte tőle az inspekción tiszte.

— Onnan kérem, hogy a gyerek — 17 éves mindössze — folyton kerülgette a nálánál idősebb családtagokat, Barabás Julit, aki azonban jóvalavá, vidékről fölkerült leány, tiszta és érintetlen, mint a ma nyílt lilom. Először szép szóval, azután meg kázmérkendővel, majd egy ötkoronással próbált hódítani, de a leány, meg vagyok győződve róla, még az egész bórzeért sem tenné magát szerencsétlenné.

— Kérem, ne tartson itt szavalati gyakorlatot, — vágott közbe türelmetlenül a rendőrtiszte — hi-deg tárgylagossággal adja elő, hogy miért hiszi, hogy Tokai András a „tü-férfit”.

— Azért, instálom, mert Andris, aki kemény legény, megfenyegette a leányt, hogy felmetszi a hasát, ha nem barátkozik vele.

— Hohó, ez már valami — mondta az inspekción, aki letette a tollat és gondolkodni kezdett. — Igen, — kezdte kis vártatva — igen, ezt az embert elfogjuk és ártalmatlanná tesszük. Nagy szenzáció lesz, igen nagy.

Csöngetett egy detektívért, aki nagyhamar elővezette Tokai Andrist.

A gyerek azon mód, ahogy volt, kötényben, ingujjas mellényben ment át a közeli Fürdő-utcából a rendőrségre. Nagyon meg volt lepve, hogy katonaruhás emberek előtt kell neki számot adnia a Julissal való akaratokodásáért. Zavartan állt a farács előtt, a kezeivel idegesen forgatta a bárányszőr sapkáját.

— Mi is volt közötted és a Julia között? — kérdezte szigorúan a fogalmazó

— Gerjedelem, — válaszolt a persaszőnyeg, aki azt hitte, hogy itt uras kifejezésekkel illik beszélni.

— Csakhogy te a hasát akartad felmetszeni, meg is ígérted neki.

— Csak ígétem, de nem tartottam be. En mást is ígértem, hogy a házfeleimet ráíratom, meg hogy kimegyek Amerikába és küldök pénzt, meg selyem vigaszt neki. Soha se tettem volna.

— De te megmutattad a bicskádát.

— Megmutattam, de nem akartam kárt tenni benne.

— Hát tüvel szoktál-e incselkedni az utcán?

A gyerek bambán nézett erre az érthetetlen kérdésre.

— Ugy értem, — magyarázta a fogalmazó — van-e tud, amivel az utcán tréfálkozol szerelmesen?

Ezt még kevésbé értette meg a gyerek, de az az értelmetlenség legjobban megadta a választ arra, hogy Tokai András nem a „tü-ember.” Bizonyosság kedvéért a rendőrségre hozták a tegnap megsebzett Payer Margitot is, aki, amikor ülésével kínálta meg a tisztviselőt, szégyenlősen elmosolyogta magát.

— Köszönöm mondta, de most nem lehet.

Behozták Andrist, aki bután nézett a kisasszonyra.

— Ismered ezt a kisasszonyt?

— Nem volt hozzá még szerencsém, mondta a gyerek. Soha nem is láttam.

Payer Margit a maga részéről is megerősítette ezt a kijelentést; nem ismert a merénylőjére. A felek békén távozhattak, csak Tokai Andrást figyelmeztette még a rendőrtisztviselő, hogy jól viselje magát és ne csintalankodjon hasfelmetszéssel súlyosított ígéretekkkel. Andris megígérte és futott haza, hogy Julcsát összeszedje.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A február havi esküdtek.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Ma sorsolták ki az aradi törvényszéken azoknak az esküdteknek névjegyzékét, akiket a februári ciklusra szolgálati feladatra rendelnek be. A sorsoláson a törvényszék részéről: Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnök, Szalay Károly és Szabó István törvényszéki bírák, az ügyészség részéről Szakolczay Lajos vezető királyi ügyész jelent meg. Az eredmény a következő:

Rendes esküdtek: Grishaber Mór borkereskedő Világos, Molnár József lakkereskedő Világos, ifjú Kristófy János bérlő Arad, Gruber Hugó magánzó Arad, Lacina Vencel kertész Arad, Harsányi Márton szabó Pécska, Zerkovitz Rudolf vezérigazgató Arad, Fábrián Vince háztulajdonos Arad, Dobrossy Károly ny. kalauz Arad, Ehrenfeld Samu m. hivatalnok Arad, Takács Mihály háztulajdonos Arad, Glutig Lajos háztulajdonos Arad, Teffner Ignác kereskedő Arad, Lengyel István malomtulajdonos Győrök, Balaton János lakatos Arad, Tumó Lajos művezető Arad, Békésy Gyula szatócs Arad, Hönig Ottó szivattyukészítő Arad, Kovács József malomtulajdonos Kurtics, Salgó Miksa dr. ügyvéd Arad, Feszler Károly borkereskedő Arad, Bruckner Lipót háztulajdonos Arad, Lándier Rezső vegyeskereskedő M.-Pécska, Dani János mérnök Arad, Katona Mihály földész M.-Pécska, Eichner Adolf kereskedő Győrök, Seibert Rudolf órász Arad, Fodor Zsigmond építész Arad, Hanthó Sándor dr. ügyvéd Arad, Fleischer Dávid kereskedő Arad.

Pótesküldtek: Dvorcsák Lajos asztalos, Bartlenszky József csismadia, Róna Géza háztulajdonos, Nikolics Sándor téglagyáros, Seffer Richard lakatos, Macsinik János földbirtokos, Likker Ferenc kereskedő, Dóry Jenő bankhivatalnok, Záray Géza kereskedő, ifj. Szuchy József gépész.

§ Feljelentett nagykereskedő. Néhány héttel ezelőtt Grauer Náthán bécsi nagykereskedő és Braun N. Antal aradi festékkereskedő kölcsönös becsületsértés, illetőleg rágalmazás miatt állottak az aradi járásbíró előtt. Most Braun N. Antal újabb feljelentést adott be a bécsi nagykereskedő ellen. Grauer ugyanis — a feljelentés szerint — az aradi ügyészség előtt megvádolta Braunt, hogy rá akarta bírni, hogy elsőrendű kocsifényezés felirattal másodrendű fényezést szállítson és ez a vád valótlannak bizonyult. Braun N. Antal hatóság előtti rágalmazás címén kéri a bécsi nagykereskedő megbüntetését.

§ Kerékpár tolvaj. Korényi Ferenc, notórius tolvaj, a múlt hónap elején egy cimborájával együtt ellopta Steiner aradi kereskedő kerékpárját. Letartóztatták és vizsgálati fogdába helyezték. Bozóky büntetőjárásbíró ma hat heti fogházbüntetésre ítélte Korényi Ferencet. Az ítélet jogerős.

§ Lázadó munkások. Az aradmegyei ágyai erdőben a munkások: Szathmáry Lajos, Szathmáry Károly, Lukács Ferenc, Higved József, Higved István, Kis Sándor, Kis Ferenc, Szőlősi Ferenc, Higved János és Pallér Lajos fel lázadtak a munkavezetők, Réthi Ferenc és Rezső György ellen, akik a munkabéreiből 2-2 koronát visszatartottak. A munkások együttesen megtámadták a munkavezetőket, akiket alaposan megvertek. Az aradi királyi törvényszék ma magánosok elleni erőszak büntette címén vonta őket felelősségre és a vádlottakat 1-8 heti fogházbüntetésre ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. Gy. Olyan intézet nincs Aradon. Hogy Budapesten van, azt nem tudjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 20.

Kínálat korlátozott, vételkedv nincs. Üzlettelen, változatlan. Amerika ¼ el olcsóbb.

Az arak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	8 70—8 71	8 71—8 72
Buza 1910. áprilisra	14 15—14 16	14 20—14 21
Zab 1910. áprilisra	7 66—7 67	7 65—7 66
Rozs 1910. áprilisra	9 87—9 88	9 86—9 87
Buza 1910. októberre	11 3—1 94	11 92—11 93
Buza 1910. májusra	13 91—13 92	13 95—13 96
Rozs 1910. októberre	8 18—8 19	8 97—8 98

Zárul 5 órakor

Oestrák hitelrészvény	675 25
Magyar hitelrészvény	792 25
Közüti vasut	634 50

A Temesvári Lloyd-Társulat terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. január 20.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13 65—13 70
76	13 70—13 75
77	13 80—13 90
78	13 95—14 00

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	13 60—13 65
Rozs uj	9 10—9 20
Arpa uj	6 50—6 55
Zab uj	6 80—6 85
Tengeri régi	5 70—5 75

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 156—60 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 156—160 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 156—158 fillérig.

Sertéselészetszám: január hó 17. napján volt készlet 22392 darab, január 18. napján felhajtott 527 darab, jan. 18. napján elszállított 211 darab, január 19. napjára maradt készletben: 22707 darab. A hizott sertés üzlet irányzata nyugodt.

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1910. évi január hó 21-én:

C) bérlet. G) bérlet.

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Leon Viktor. Zenéjét szerzezte: Fall Leó. Fordította: Gábor Andor.

SZEMÉLYEK:

Lyssenwezhe Berezi S.	Ruitersplatt Várnay Jerő.
Jana, felesége Dióssy Nusi.	Scrop, kalauz Leóvey Leó.
Bakkeny Polgár S.	Krauffelt Boda Ferenc.
Vander Leó Sz Rontay B.	Martje, neje Zalai Margit.
Leye ügyvéd Gerő János.	Adel Molnár Ilona.
Deesteldonk Dolly Lajos.	Tjonger Nagyiván I.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Béres Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. január 21-én, péntek:

1. Betörés a fogorvosnál. Humoros. — 2. Modern birkózók. Sportkép. — 3. Pali a szállodában. Bohózat. — 4. Angol hadihajók gyakorlati. Látványos. — 5. A növények. Dráma. — 6. Holdvilágnál. Humoros. — 7. A levélhordó leánya. Dráma. — 8. A Korsuth-mauzoleum felavatása. Látványosság.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrássza.

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából jelentékenyen megnagyobbítva Boros Béni-tér 2. szám

saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

== áthelyeztük. ==

Allandóan nagy készletben mindenkor legjutányosabb áron

elsőrendű Magyar és Porosz bányából

kőszén és kokszt,
kovács kőszén

Jól kiégetett, pormentes

Bűk-faszén.

Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban, a miniszteri és főkapitányi rendelet szerint teljesítjük.

Becses rendelvényeiket új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük a jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel.

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

zel gyomor,ese:hólyagés
bélbántalmaknál oala-
mint asthma,bronchiale,
köszvény és hugysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
6841 Aradon

Afrana

a legjobb varrógép

házi és ipari célokra. — Kizárólagos raktár: 346

Koch Dánielnél

Deák Ferenc-utca 42.

: Kedvező fizetési feltételek. :

Boros Béni-tér 20. szám alatt újonnan épült két bérházban a lakások mind kiadattak.

Üzlethelyiségek azonnal kiadók.

Értekezhetni:

Laendler Aladár

gőzfűrészek irodájában.

226

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon eltott, elsőrendű dugyokerezetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint sima *riparia portalis* szőlővesszőket ajánl
és gyökerezetű elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

681

szőlőoltvány-telepe ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Gondos anyák

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízű: fogva felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem tereli, sőt az étvágyat még fokozza. Ára egy üvegnek **2 korona**. Óvakodjunk mindenféle keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle ideg- és szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

Fagydaganganatok

legjobb szer a „Frigin”. Ára 1 üveg ecsettel és utasításával **70 fillér**.

Legjobb fekete Hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy hajuszt a legszebb állandó fekete szívre lehet festeni anélkül, hogy a színt láthatóan mosni. Ára **2 korona**.

Kitűnő amerikai gummi

a „Miter” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona**.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben.

Olesóbb lett a szén!!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgáti kokszt 4.60 K.

100 kg.-ként.

Porosz salón kőszén 4.60 K.

100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salón kőszén 4.— K.

100 kg.-ként.

Rostált pormentes faszén 6.— K.

100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 K.

100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legutányosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izléses kivételben pontosan elkészíték ugyanszintén javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész. 561

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Arad, József főherceg-ut 7. szám alatt (Nesnera-ház, Evangélikus templommal szemben) egy a mai kor igényeinek megfelelő

hentes és mészáros üzletet nyitottam.

Naponta friss marhahús, sertésbús, szopós borjúhús és felvágottak kaphatók. 91

Kivánatra házhoz szállítok. — Telefon szám 739.

Szíves pártfogásért esedezik

Farkas János,

mészáros és hentes.

LEGNAGYOBB ÉLVEZET

I csésze finom tea.

TEA és RUM

hirneves minőségeinket becses figyelmébe ajánljuk.

Legolcsóbb árak.

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

ARADON.

ARADON.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Elveszett

egy fehér Focksterier kutya, nyakán acél lánc 175. sz. jelvény. Ismertető jele: két füle sárga, hátán tojásdad sárga folt. Filler névre hallgat. Megtaláló vagy nyomra vezető illő jutalomban részesül; Révay-utca 10. 778

Egy jó forgalma

korcsmai üzlet más vállalat miatt azonnal átadó. Bővebbet Radnai-ut 16. szám. 750

Házhoz szállítjuk

10 perccel a vonat érkezése után az összes fővárosi napilapokat, élc és szépirodalmi újságokat. Előfizetéseket eredeti árban elfogadjuk a lapokhoz járó összes kedvezményekkel (könyvajándék, naptár, stb. Ingusz I. és Fia újságvállalata Arad, Andrassy-ter 16. 671

Bármily foglalkozást keres

egy 40 éves családos írni olvasni tudó igen megbízható családos ember helyben vagy vidéken. Bármely foglalkozást vállalt a legszerényebb igényekkel, csak hogy családját eltarthassa. Felvilágosítást ad szívesből Pollák Sándor Aradon, Erzsébet-körút 87. Telefon 55. 754

Fiatal rövidáru segédek

felvétetnek Kell Manó cégnél. Értekezhetni 12-től 1-ig. 771

Négy szoba.

modern lakást keresek májusra közel a gymnasiumhoz. Cím a kiadóhivatalban. 763

Elveszett

egy öreg sárga szuka vadászkutya, ismertető jele a mellbimbóján nagy daganat. „Dini” névre hallgat. A becsületes megtaláló jutalomban részesül Popp Vilmosnál Magyaradon. 761

Üzleti könyvek,

gyári raktára. Képes levelező-lapok csaknem félárban. Rongált dobozu levélpapírok, farsangi jux-cikkek és álarok legnagyobb választéka. Legújabb társasjátékok. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpetz István, könyv és papírkereskedése Aradon Andrassy-ter 20 sz. Telefon 385. 525

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javítások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Megjelent

a Tolnai Világlapja új évfolyamának I–III. füzeté, valamint Tolnai nagy Világtörténelmének negyedik kötete. Előfizethető évnegyedre vagy számonként. Krausz Paulin könyvkereskedésében. 511

Kerestetik

a főtéren vagy ahhoz közel eső utcákban egy modern, 4 szoba, fürdőszoba, cselédszoba és minden mellékhelyiségekből álló lakás május 1-sejére. Ajánlatok „4 szoba” jellegével e lap kiadóhivatalába adandók le.

Főteri bolt kiadó

Andrassy-ter 8. számú házban. Bővebb felvilágosítást ad az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Szemlakon

a Fő-utcán 28 év óta fennálló fűszer, vegyes és vaskereskedés és kor átlan italmérési joggal fennálló üzlet, gyönyörű szép uri lakkkal, istálló, magtár, szép pince, jégverem és hozzá 800 □-öl ház. telekkel, más vállalat miatt szabad kézből

azonnal eladó.

Tudakozódhatni 762

Pollák Ferenc

urnál, Szemlak, Aradmegye.

Permetező javítások elfogadjatnak.

M. kir. szabadalmazotti

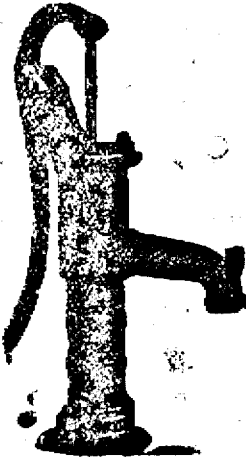
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztálanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzifecskendők

Golyó szelepekkel. Készítékeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazotti tűzifecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

555

OLLA

gummiakciólegesség

bebizonyított legjobb prés-servatív újdonság.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

18 szabadalom.

Ara hucsonként 4, 6, 8, 10 korona.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli
motorokat
kikölesznöz, elad és felszerel 631

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Férfi, női és gyermek divatkalapok

állandóan nagy választékban!

Panamakalapok tisztítása és más egyéb kalapok javítása és festése jutányos áron elfogadtatik

Bittenbinder Konrád

kalapos mesternél 641

Arad Deak Ferencz-utca 24. sz.

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely
Arad, Weitzer J-utca 2.
(Minorita-palota.) 539

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 591
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmárcasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 439.

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

Zsebórák és VALÓDI ezüstáruk

nagy raktára.

ARAD,

Andrassy-ter 14.

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnöves előmozdításra a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA. 361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógyszertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalma lánsgáért teljes garanciát vállalok.